

Rusija ignoruoja tarptautinę parlamentarų grupę

Vilnius, liepos 26 d. (Elta) — Trečiadienį Lietuvos parlamentariai išplatino pareiškimą „Del Rusijos vykdomo tarptautinės parlamentarų grupės Čėčėnijos problemoms ignoravimo“.

Pareiškimas buvo nusijustas Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacijos (ESBO) vadovybei, šešių valstybių užsienio reikalų ministrams ir jų atstovams Grozne, Jungtinių Tautų organizacijai ir įvairioms Tarptautinių žmogaus teisių organizacijoms.

Kaip pasakė Seimo Tarptautinės grupės ryšiams su

Čėčėnija pirmininkas Algirdas Endriukaitis, „Rusijos ambasada Lietuvoje ignoruoja mūsų parlamentarų grupę, norinčią vykti į Grozną. Keturis kartus — birželio 28 d. bei liepos 7, 17 ir 25 dienomis — dėl vizų vykti į Čėčėniją į Rusijos ambasadą Lietuvoje kreipiausi aš bei Seimo nariai Algirdas Patackas, Romualdas Ozolas bei Ignacas Uzdavinys. Liepos 26 dieną vizas taip pat atsisakyt išduoti Vilijai Aleknaitei, Algirdui Katkui ir Alfonsui Vaišnorui“.

Plečiasi ryšiai su Kinija

Vilnius, liepos 26 d. (Elta) — Lietuvos Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas, Užsienio šalių draugijų asociacijos prezidentas prof. Bronislavas Genzelis spaudos konferencijoje kalbėjo apie besiplėtojančius Lietuvos ir Kinijos ryšius. „Kinai nori bendradarbiauti su Lietuva. Mes sutarėme keistis delegacijomis, įvairiomis parodomis. I svečius jie nori pasikviesti ir dešiniojos opozicijos atstovus“, sakė jis.

B. Genzelis ir Seimo LDDP frakcijos seniūnas Gediminas Kirkilas bei jo pirmasis pavaduotojas Justinas Karosas jau lankėsi Kinijoje analogiškos jų draugijos kvietimu.

J. Karosas pasidžiaugė, kad Kinijos vadovai nori užmegzti glaudesnius ryšius su Klaipėda, kad Pekine nuo rudens pradės veikti Lietuvos atstovybė. Neį Estija, nei Latvija savo atstovybių Kinijoje dar neturi.

„Gaila, kad, pavyzdžiui, mūsų šalyje vyrų keista nuomonė: jei valdo komunistai, kai kam darosi nesmagu“, sakė J. Karosas.

G. Kirkilas pasidžiaugė, kad Kinijoje didelis dėmesys yra skiriamas mokslui. Šiuo metu Pekine mokosi du studentai iš Lietuvos. Vienas studijuoja kinų kalbą, kitas — rytų mediciną. 30 studentų iš Kinijos mokosi Lietuvoje.

Lietuvoje

— **Privati bendrovė „Karolino turtas“** kreipėsi į Vilniaus savivaldybę, prašydama perduoti Lenino, Stalino, Kapusko ir kitų sovietijos vadų paminklus. Bendrovė norėtų 1 hektaro plote Karoliniškėse įsteigti tokių skulptūrų parką. Pirmoji nepriklausomos Lietuvos vyriausybė, vadovaujama Kazimieros Prunskienės, dėl valdininkų nerangumo nesugebėjo įvykdyti tokio plano. Vilniaus savivaldybė paskelbė idėjų konkursą, kaip pasielgti su sovietinio laikotarpio paminklais.

— **Katalonijos (Ispanija) universiteto studentai** dalyvavo akcijoje „Vilnius 95“, kurios šūkis — „Šią vasarą ir tu gali būti naudingas“. Studentai iš Barcelonos daugiausiai talkino Vilniaus Bernardinų bažnyčios restauravimo darbuose, dirbo sanitarais Vilniaus ligoninėse.

— **Premjeras Adolfas Šleževičius** pažadėjo paremti Lietuvos Valstybinį radiją ir televiziją, kad būtų galima kompensuoti padidėjusius ryšių tarifus. Dėl lėšų stygiaus liepos 3 d. buvo nutrauktos Lietuvos radijo pirmosios ir antrosios programos transliacijos, kurios šiuo metu yra atnaujintos.

— **Šiemet Lietuvos šeimininkas** virs „auksines“ uogienes, parduotuvėse dingo cukrus, o turguje jis kainuoja 4 litus (1 dol.) už kilogramą. Vyriausybė per Didžiosios Britanijos bendrovę atvežė cukraus žaliavos iš Brazilijos, kuri jau perdirbama Lietuvos fabrikuose ir, pasak vyriausybės, kilogramas kainuos 2.7 litu. Tačiau nežinia kokį antkainį uždės prekybininkai...

— **Pagėgių pasienio policijos** Panemunės kontrolės poste prie Nemuno nebeliko Rusijos kariuomenės pasieniečių posto. Pasieniečiai, keisdami sargybinius, savo kareivių į Panemunę jau nebeatvežė, ir ši Lietuvos sienos dalis (100 metrų pločio juosta bei tiltas) dabar bus visiškai kontroliuojama Lietuvos pasienio policijos Pagėgių rinktinės sargybinių.

— **Švedijos radiacinės saugos institutas** padovanojo Lietuvos Aplinkos apsaugos ministerijai alfa ir gama spektrometrus, kurių vertė 190,000 litų. Jais bus galima sistemingiau matuoti įvairias radiacijos rūšis. Šie jautrūs prietaisai leis tikrinti sunkiai atpažintamais medžiagoms, bus galima tiksliau įvertinti Ignalinos atominės elektrinės poveikį aplinkai, ypač Drūkšų ežerui.

— **Ambasadoriaus Stasio Lozoraičio atminimo pagerbimo** komitetas šalies savivaldybėms išsiuntinėjo prašymus pagal galimybes prisidėti savo aukomis prie paminklo Stasiui Lozoraičiui sukūrimo ir pastatymo Kaune, Vienybės aikštėje. Panevėžio savivaldybės valdyba ir taryba apsvairstė šį raštą ir nusprendė prisidėti ne tik aukomis, bet ir paskirti iš miesto biudžeto 5,000 litų.

• **Lietuvos kariuomenės** istorijoje pirmą kartą parengti kariai - snaiperiai. 23 Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos kariai po kelias dienas truksiu kursų Vingio parke įrengtame šaudymo mokymo centre liepos 5 d. įteikti snaiperių inžinerinių pažymėjimai, suteikiantys teisę taiklaus šaudymo meno ir kitų reikalingų gudrybių mokytis savo rinktinėse vyruose.

Sarajevo, Bosnia-Herzegovina, liepos 26 d. — Tūkstančiai musulmonų turėjo apiešti savo namus ir išvykti iš Jungtinių Tautų (JT) „saugumo zonoje“ buvusios Zepa vietovės. Antrą kartą per pastarąsias dvi savaites po serbų kariuomenės atakų daugiau kaip 2,500 taikių gyventojų tapo „etninio valymo“ aukomis.

Trečiadienį NATO vadovai toliau svarstė kaip apginti Gorazde, paskutinį serbų neužimtą miestą rytų Bosnijoje, JT saugojamoje teritorijoje. JT sekretorius Boutros Boutros Ghali atšaukė draudimą NATO kariuomenei atakuoti Bosnijos serbų karines gruputes ir perdavė vadovavimą j karinių pajėgų vadovų rankas.

Nuotraukoje: prancūzų kareiviai iš JT Greito reagavimo būrio kariniuose manevruose antradienį netoli Sarajevo šaudė artilerijos pabūklais.

Lietuvoje dar nesuformuotas EID

Vilnius, liepos 20 d. (Elta) — Dar gegužės mėnesį Lietuvoje buvo įsteigta Europos integracijos komisija, kuriai vadovauti buvo paskirtas premjeras Adolfas Šleževičius. Gegužės 22 d. Lietuvos vyriausybė nutarė įpareigoti Užsienio reikalų ministeriją (URM) įsteigti Europos integracijos departamentą (EID) ir paskirti šio padalinio direktoriumi Užsienio reikalų ministerijos sekretorių.

Visos kitos ministerijos buvo įpareigtos iki birželio 1 d. paskirti ministerijų sekretorius, kurie koordinuotų jiems pavaldžių žinybų darbo grupių ar

Europos integracijos padalinių darbą. Vienas svarbiausių įsteigto EID uždavinių yra apibendrinti ministerijų ir kitų žinybų siūlymus, padėsiančius šalies įstatymus priderinti prie Europos Sąjungos teisinių aktų. Kaip informavo URM, šie siūlymai turėtų būti pateikti iki pirmojo vyriausybės Europos integracijos komisijos posėdžio, kurį surengti planuojama rugpjūčio viduryje.

Kol kas departamento direktoriaus pareigas laikinai eina buvęs Vakarų Europos šalių skyriaus antrasis sekretorius Žygmantas Pavilionis, o pats departamentas praktiškai pradėjo veikti tik nuo liepos 1 dienos. Nors jį turėtų sudaryti 25 žmonės, bet iki šiol departamento personalas galutinai dar nesuformuotas.

Šiuo metu Europos integracijos departamentą sudaro politinio bei ekonominio bendradarbiavimo, techninės pagalbos, teisės harmonizavimo ir informacijos bei ryšių su visuomene skyriai. Jame taip pat veikia Europos integracijos studijų skyrius, kurio funkcijas artimiausiu metu turėtų perimti Vilniaus universitete steigiamas Europos integracijos studijų centras.

Lietuva nuomos lėktuvus Pakistanui

Vilnius, liepos 22 d. (AGEP) — „Lietuvos avialinijos“ (LAL) nuomos 4 rusiškus JAK-42 lėktuvus Pakistano aviabendrovei „Bhoja Airlines“.

Tai pirmasis kontraktas, kai Lietuvos aviabendrovė išnuomoja savo lėktuvus. Pasak LAL atstovų, nuomos sąlygos yra labai geros, nuomos kaina — taip pat. Pakistane lėktuvus aptarnaus 60 LAL specialistų.

„Lietuvos avialinijos“ dabar skraido 10-čia JAK-42 lėktuvų. Manoma, kad nusipirks dar vieną „Boeing“, LAL parduos arba išnuomos dar daugiau rusiškų lėktuvų.

Ketinama tartis su bendra JAV ir Latvijos bendrovė „Baltic International Airlines“ dėl bendros susisiekimo linijos Ryga - Vilnius - Amsterdamas.

Aplink pasaulį

• **Lenkijos užsienio reikalų ministrą** Wladyslaw Bartoszewski už jo žodžius laikraščiu „Financial Times“ lenkų spauda pavadino per daug atviru. Mat šalies diplomato vadovas nediplomatiškai pareiškė, jog Lenkijos vyriausybė jau laukia, kada JAV prezidentu bus išrinktas respublikonas, ir tikisi, kad šis labiau pateisins Lenkijos lūkesčius nei Bill Clinton administracija.

• **Italijos** buvusiam vidaus reikalų ministrui pateikti kaltinimai korupcija ir ryšiais su mafija. Eksministras, vadovavęs ministerijai 1988-1991 m., stos prieš teisimą, nors savo kaltę ir neigia. Kaltinimai yra pagrįsti nusikalstamų organizacijų vadovu, sutikusiu bendradarbiauti su teisėsaugos institucijomis, parodymais.

• **Slovakijos** mokslininkams pavyko atrasti naują dangaus kūną. Naktį iš birželio 28-osios į 29-ąją Komenskio universiteto observatorijos darbuotojai įregistravo naują mažą planetą Saulės sistemoje. Jos orbita eina tarp Marso ir Jupiterio. Naujosios planetos parametrai dar reikės patikslinti, bet Tarptautinė astrologų sąjunga ją jau įregistravo 1955 numeriu. Lieka tik sugalvoti, kaip pavadinti mažylę.

• **Abchazijos** (buv. Sovietų Sąjungos autonominės respublikos) kaime liepos 16 d. užvažiavo ant minos ir sprogo keleivinis autobusas. 4 žmonės žuvo, 6 — sunkiai sužeisti. Karo veiksmų metu 1992-1993 m. kaimą kirtė abchazų ir gruzinų dalinių fronto linija. Abchazijos gynybos ministerijos duomenimis, vien šiame rajone tebėra nenukenksminti keli tūkstančiai minų.

• **Lenkijos, Ukrainos ir Baltarusijos** sukčiai buvo įsteigę tarpvalstybinį susivienijimą, kuris spausdino ir platino suklastotas Vokietijos markes bei Ukrainos valstybinę valiutą — karbovancus. Kupiūros buvo spausdinamos Lenkijoje, o po to vežamos į Minską. Čia jos buvo perduodamos pasiuntiniams iš Ukrainos, jie platino jas Zaporozės, Dnepropetrovsko ir

Lenkijos prezidentas nepritarė įstatymo pataisoms

Varšuva, liepos 18 d. (AP) — Lenkijos prezidentas Lech Wałęsa liepos 17 d. vetavo privatizacijos įstatymo pataisų projektą, pagal kurį turėtų būti peržiūrėtas valstybinių įmonių privatizavimo planas.

Pataisos, kurias birželio 30 d. priėmė kairiųjų dauguma parlamente, pakeis 1990 priimtą privatizacijos įstatymą.

Pagal siūlomas pataisas, reikės parlamento pritarimo privatizuojant gynybos pramonės įmones, bankus, šachtas, naftos ir dujų perdirbimo, telekomunikacijos ir energijos paskirstymo sistemas.

Projekte taip pat numatoma galimybė perregistruoti valstybines įmones į uždarąsias akci-

nes bendroves, kuriose daugumą akcijų išsaugotų valstybė. Lenkijos prezidento nuomone, toks ribotas valstybinių įmonių privatizavimas sugražintų centralizuotą ekonomikos valdymo sistemą, egzistavusią socialistiniame ūkyje.

Ekskomunistas premjeras Jozef Oleksy asmeniškai ragino prezidentą pritariti privatizavimo įstatymo pataisų projektui.

Pasak premjero, prezidentas L. Wałęsa, atsisakydamas pasirašyti įstatymą, remia „Solidarnosc“ profsąjungą ir opoziciją. Lenkijos parlamentas dar svarstys prezidento veto. Jam atmesti reikia dviejų trečdalių 460 visų parlamento balsų.

Lech Wałęsa keičia išvaizdą prieš rinkimus

Vilnius, liepos 15 d. (LR) — Lenkijos prezidentas Lech Wałęsa liepos 12 d. susitikime su dešiniųjų partijų atstovais pirmą kartą viešai pasirodė be savo garsiuoju ūsu.

Pasak apžvalgininkų, tai naujas būsimosios rinkiminės kampanijos atributas, kadangi nuo tada, kai 1980 metais laivų statykloje jis organizavo streiką ir po jo įkūrė „Solidarnosc“, L. Wałęsa visada buvo su ūsais ir „Juodosios Madonos“ paveikslu.

Nors kelti vieną bendrą kandidatą į Lenkijos prezidentus stovykloje sutarimo nėra. Juoda katė gali „perbėgti“ kelią L. Wałęsai ir jo statytinei — Lenkijos valstybinio banko pirmininkei Hanai Gronkewicz-Waltz, kuri Lodzėje pareiškė,

kad savo kandidatūros neatšauks, jeigu rinkimuose ir dalyvaus dabartinis šalies vadovas.

Beje, reikia manyti, kad kandidatę remia Šv. Kotrynos konventas ir „Solidarnosc“. Tuo tarpu Lech Wałęsa bendradarbiauti su Konventu kol kas atsisakė.

Savarankiškai rinkimuose dalyvaus Lenkijos Aukščiausiojo teismo pirmasis pirmininkas Adam Strzembosz, Judėjimo dėl Respublikos vadovas Jan Olszewski, Realiosios politikos unijos pirmininkas Janusz Korwin-Mikke, Nepriklausomos Lenkijos konfederacijos pirmininkas Leszek Moczulski.

Negalima atmesti galimybės, kad rinkimuose taip pat dalyvaus profesorius Zbigniew Religa ir buvęs Lenkijos užsienio reikalų ministras Andrzej Olechowski bei Centro susivienijimo pirmininko Jaroslaw Kaczynski brolis, buvęs vyriausiosios kontrolės rūmų pirmininkas Lech Kaczynski.

Karas Čėčėnijoje kainavo 2.5 trilijonų rublių

Maskva, liepos 18 d. (BNS) — „Čėčėnija yra Rusijos teritorija ir joje gyvena Rusijos piliečiai, todėl jokiū būdu negalima mažinti atkūrimo darbų Čėčėnijoje tempų“, pareiškė Rusijos premjeras Viktor Černomyrdin.

Rusijos finansų ministras Vladimir Panskov pasakė, kad Čėčėnijos atkūrimo darbams šiemet skirta 2.4 trilijonų rublių arba 40 proc. šiemet biudžeto numatytų šiam tikslui lėšų. Rusijos finansų ministro pavaduotojas Vladimir Petrov sakė, kad ginkluotam konfliktui Čėčėnijoje sureguliuoti bei atkūrimo darbams respublikoje per šiuos metus šešis mėnesius skirta 2.5 trilijonų rublių. Pasak jo, maždaug 900 milijonų rublių „išleido“ Rusijos jėgos ministras, kitos lėšos pervestos Čėčėnijos atkūrimo programai.

KALENDORIUS

Liepos 28 d.: Botvydas, Ada, Inocentas, Kintibutas. 1922 m. JAV pripažino Lietuvą de jure.

Liepos 29 d.: Šv. Morta, Lozoraičius sesuo; Feliksas, Olavas, Mantvydas, Beatrice. Jūros diena Lietuvoje.

Lenkijos prezidentas Lech Wałęsa be savo garsiuoju ūsu.

SPORTO APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

V PLS ŽAIDYNĖS PRASIDEDA

savaitinės „Sporto apžvalga“ redaktorius, sporto penkių PLS Žaidynių aktyvus dalyvis Vytautas Grybauskas.

Po oficialaus atidarymo vyks džiaugsminga ir plati pramoginė programa.

Savaitę vyksiantiose 26 įvairių sporto šakų rungtynėse dalyvaus 5,000 sportininkų, kurių tarpe arti 500 lietuvių iš įvairių pasaulio šalių. Visiems sportininkams linkime sėkmės reikšties tikrai nuoširdžioje sportinėje dvasioje siekiant laimėjimų.

Lietuva pasirengusi laukia! Iš viso pasaulio Tėvynėje renkasi lietuviai sportininkai, sporto mėgėjai, spaudos darbuotojai, ekskursantai, dalyviai ar stebėtojai didingam Lietuvos – Penkių Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių.

Sekmadienį, liepos 30 d., šventė bus pradėta Vilniuje, 11 val. ryto šv. Mišiomis Arkikatedroje ir V PLS Žaidynių viešosios šventinimu. 12 val. bėgimo Medininkai – Vilnius baigė Antakalnio kapinėse. 6 val. vak. Žaidynių dalyvių eisena iš Nepriklausomybės aikštės į Vilniaus Kalnų parką, kuriame, išsirikiavus 5,000 sportininkų, 9 val. vak. vyks iškilmingas V PLS Žaidynių atidarymas.

Žaidynės atidarys Lietuvos Respublikos prezidentas Algirdas Brazauskas. Aplink Lietuvą apkeliaus olimpinę ugnį, dviratinkų į atidarymą atvežtu deglu, V PLS Žaidynių aukurą uždegs lietuviško sporto vėteranas, lietuviško sporto, ne-nulstantis sporto žurnalistas, buvęs ilgametis „Draugo“

Iškilmingas V PLS Žaidynių uždarymas vyks šeštadienį, rugpjūčio 5 d., 5 val. vak. Kaune, S. Dariaus ir S. Girėno sporto centre.

IR

Lietuva šiuo metu, užmiršusi ekonominius ir politinius rūpesčius, vieningai pergyvena ir džiaugiasi sportiniais įvykiais ir laimėjimais.

Štai vyrų krepšinio rinktinė žmonių buvo sutikta 15,000 žmonių ir medaliais apdovanota Lietuvos Respublikos prezidento A. Brazausko ir įspūdinga pasirodyma Graikijoje. Jaunių krepšinio rinktinė pasaulio pirmenybėse baigė penktąją vietą iš 16 geriausių rinktinų. O krepšinio veteranų rinktinė Costa Rikoje iškovojosi sidabro Medalio pasaulio pirmenybėse.

Ignio Minioto jachta „Laisvė“ per dvejus metus aplaukė visa pasaulį, paragavusi tropikų karščio ir ledkalnių alsavimo. Būrys dviratinkų apvažiavo visą Lietuvą, skelbdami ir kviesdami dalyvauti V PLS žaidynėse. Olimpinė ugnis jau žaidžia kelionę apie Lietuvą ir šio sekmadienio vakarą Vilniaus Kalnų parke į uždegti žaidynių aukurą, kurį pasiėmė pakviestas Vytautas Grybauskas, visų penkių PLS žaidynių dalyvis.

Atidarymo iškilmes prasidės Katedroje šv. Mišiomis ir žaidynių viešosios šventinimu. 5,000 sportininkų eisena į atidarymą vyks iš Nepriklausomybės aikštės ir Nepriklausomybės aikštės Gedimino prospekte atžygiavę Kalnų parką išsirikiuos oficia-

SVEIKINAM SUSIRINKUSIUS Į V PLS ŽAIDYNES

Pagrindinis Lietuvos valstybinės krepšinio rinktinės penketukas 1937 metais Rygoje vykusiose II Europos krepšinio pirmenybėse Lietuvai iškovojęs Europos krepšinio čempionų titulą. Iš k. – Žukas, Talžūnas, Kriaučiūnas, Puzinauskas ir Baltrūnas. (Puzinauskas mirė š.m. liepos 16 d. Beverly Shores, Indianoje).

NETEKOME ZENONO PUZINAUSKO

Liepos 16 d. Beverly Shores, Indianoje, savo namuose (tikriausiai nuo karščio) mirė Zenonas Puzinauskas, sulaukęs 75 metų amžiaus. Jis buvo puikus krepšioninkas, geras lengvaatletis ir sporto darbuotojas. Jis žaidė krepšinį už Lietuvą 1937 ir 1939 metais, kai Lietuva pasipuošė Europos meistreriai.

Po sportininkų ir teisėjų prievai, sportininkus ir svečius sveikins Vilnius meras A. Vidūnas. Po jo prez. A. Brazauskas atidarys žaidynes. Sugiedojus olimpinę giesmę bus uždegtas olimpinis aukuras. Iš orkestrai gros maršus.

Programoje: orkestrai, tautiniai ir pramoginiai šokiai, raiteliai ir kt. Pabaigai – finalinė daira, bus paleista 500 sportininkų balandžių ir fejerverkai.

O pirmadienį jau prasidės žaidynės.

V.G.

„LITUANICOS“ IŠVYKA Į V PLS ŽAIDYNES

„Lituanicos“ futbolo klubo ekskursija – 25 asmenys liepos 27 d. SAS lektuvu per Kopenhagą išskrido į Vilnių. Jų tarpe nemažai futbolo klubo pareigūnų bei rėmėjų. Kadangi futbolininkų nedaug, kadangi patiems reikėjo užsimokėti kelionės išlaidas, o ne visi galėjo tai įstengti ir kelionės turėjo atsakyti. Lietuvoje prie „Lituanicos“ komandos prisidės keli ten gyvenantieji futbolininkai, anksčiau turėję progos žaisti už „Lituanica“ Čikagoje.

Dauguma išvykusiųjų Čikagoje grįž rugpjūčio 13 d. Dalis Lietuvoje paviešės ilgėliau. Jau anksčiau, dalyvauti V PLS žaidynėse išvyko ir buvęs FIFA kategorijos teisėjas, „Lituanicos“ klubo narys Alfredas Kleinaitis, kuris šio mėnesio pradžioje buvo įvesdintas į JAV Futbolo šlovės muziejų (Soccer Hall of Fame). Jis bus V PLS žaidynių garbės svečias.

„Lituanica“, kaip ir visi V PLS žaidynių dalyviai, organi-žuotai dalyvaus Žaidynių atidaryme. Žaidynių atidarymo eisena bus liepos 30 d. Visi dalyviai iš Nepriklausomybės aikštės eis į Vilniaus Kalnų parką.

titulais. Vos baigęs Jėzuitų gimnaziją Kaune, 1937 m. laimėjo Rygoje proga, Švietimo ministro buvo atleistas nuo baigiamųjų egzaminų, nors jis ir taip buvo vienas iš geriausių. O iškilmingame krepšioninkų pagerbime prez. A. Smetona jam įteikė Vytauto Didžiojo I Lietuvos organizacijos buvo apdovanotas „Trijų liepsnų“ žymeniu.

Pasitraukęs į Vokietiją, 1945-48 metais dalyvavo lengvosios atletikos varžybose ir žaidė krepšinį už Kemptono „Šarūną“ ir lietuvių rinktinę. 1947 m. Augsburgėje buvo išrinktas išėjimo lietuvių sporto sąjungos, vadinamos FASKAS, pirmininku. Jo pastangomis dar tais metais suorganizuoti sporto instruktorių kursai, kuriems jis vadovavo ir buvo lektorius. Vokietijoje būdamas jis turėjo nemažą pareigą tarptautinėje YMCA organizacijoje. Tą darbą jis dar ilgus metus tęsė Čikagoje.

„Lituanicos“ futbolininkus šioms Žaidynėms suorganizavo klubo vicepirms Gediminas Bielskus. Į Žaidynes išvyko ir klubo pirm. Albertas Glavinskas, v-bos narys Jonas Žukauskas ir kt. Linkime komandai geros sportinės sėkmės, o visiems padalyvoms – geros viešnagės ir puikių išpūdžių!

„LITUANICOS“ TURNYRAS IR GEGUŽINĖ

„Lituanicos“ futbolo klubo metinis turnyras ir gegužinė š.m. rugpjūčio 19 d., šeštadienį, vyks Lemonte, Lietuvių centro aikštėse. Turnyro pradžia 12 val. ir tęsis iki 7 val. vak., o gegužinė bus tęsiama iki vėlumos. Turnyre žais 5 veteranų komandos ir 4 vyrų vienuolikės. Tikimasi įdomių rungtynių. Bus apsciai geriausio maisto, gėrimų, muzikos bei kitų pramogų. Grįžė iš V PLS žaidynių Lietuvoje turės progos pasidalinti žaidynių, viešnagės ir kelionės išpūdžiais. Visuomenė, o ypač sporto mėgėjai, kviečiami atsilankyti ir dieną praleisti su „Lituanicos“ vyrais.

E.Š.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00. Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	¼ metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausias redaktorius Danutė Bindokienė
Administratorius Pijus Stončius

Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišunčiamos, gavus prašymą, kas nors skelbti.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija straipsnius taisyso savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

1952 m. Čikagoje vėl buvo atkurta FASKAS, kurio pirminktas vėl buvo išrinktas Zenonas Puzinauskas. Tačiau dėl darbo sąlygų, jis iš šiu pareigų po trijų mėnesių pasitraukė. Dar kurį laiką bendradarbiavo lietuvių „Sporto“ žurnale, kur išspausdino keletą savo straipsnių fizinio auklėjimo ir sportinio judėjimo klausimais. Bet tuomi ju ryšys su lietuvišku sportu baigėsi.

Keletą paskutiniųjų metų jis menka sveikata dienas leido vienatvėje, žiaudindamas ir didžiudamas savo nemaža biblioteka. Liko liūdinti dukterė šeima.

V.G.

ŠALFAS S-GOS GOLFO PIRMENYBĖS

1995 m. ŠALFAS s-gos metinės golfo varžybos š.m. rugsėjo 2 ir 3 d. (šeštadienį ir sekmadienį) vyks Windhill Lakes golfo klube, Ravens, Ohio. Tel. (216) 297-0440. Pasisistojimo vieta bus Holyday Inn, Rt. 43 ir I-76, Kent, OH. Tel. (216) 678-0101. Rezervacijos prašoma atlikti ir rugpjūčio 17 d. Dėl skelbimų informacijų prašoma kreiptis į Algį Nagevičių, tel. (216) 845-8848.

Tradicinės tarp miestinės Detroito ir Clevelando golfo mėgėjų rungtynės vyks šeštadienį, rugpjūčio 5 d., 10:30 val. ryto Sugar Creek golfo klube, Elmore, OH.

V.P.

• „Draugas“ šviečia, „Draugas“ kviečia, „Draugas“ mus visus paliečia.

V PASAULIO LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNIŲ LENTELE

Sporto šaka	Vykdymo data								Miestas	Sporto bazė
	07.30	07.31	08.01	08.02	08.03	08.04	08.05	08.05		
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Žaidynių atidarymas	x								Vilnius	
Aviacijos sportas	x	x	x	x	x	x	x		Žr. sporto šakos nuostatus	
Badmintonas				x	x	x			Kaunas Imonės "Drobė" sp. salė	
Biliardas	x	x	x	x	x				Vilnius "Gintaro" viešbučio biliardinė	
Buriavimas		x	x	x	x	x			Kaunas Jachtklubas	
Dviratčių sportas				x	x	x			Siauliai	
Futbolas	x	x	x	x	x	x	x		Vilnius "Žalgiris", "Vingio", Pedagoginio univ. "Panerno" futbolo aikštė	
Kalnių slidinėjimas									Kanada	
Keliautojų varžybos		x	x	x	x	x			Trakai Trakų apylinkės	
Kėgliai				x	x				Elektrinės kėglių salė	
Krepšinis	x	x	x	x	x	x	x		Kaunas Sporto halė, KKI, Vilniaus univ., "Ryšininkas" sporto salėse	
Ledo ritulys		x	x	x	x	x			Elektrinė Ledo rūmai	
Lengvoji atletika		x	x						Vilnius "Vingio" stadionas	
Trakai-Vilnius									Trakai-Trakų pilis-Arkikatedros aikštė, Vilnius	
Estafetė miesto g-mis									Vilnius Arkikatedros a. miesto gatvėmis	
Plaukimas				x	x	x			Vilnius Vandens sporto rūmai	
Rankinis (moterys) (vyrai)		x	x	x	x				Vilnius Lengvosios atletikos maniežas	
Regbis		x	x	x	x				Kaunas AB "Kausta" sp. salė	
Sportiniai šokiai				x	x	x			Vilnius "Vingio" stadionas	
Sportinė žūklė				x	x				Elektrinis vandens kanalas	
Stalo tenisas				x	x	x			Kaunas "Bangos" sporto kompleksas	
Sunkioji atletika						x	x		Klaipėda Lengvosios atletikos maniežas	
Šaudymas kulkinis		x	x	x					Vilnius VRM šaudykla Kalnų parke	
Šaudymas į skrend. taikinį			x	x	x				Vilnius VRM šaudykla Polocko g-vė	
Šachmatai	x	x	x	x	x	x			Vilnius Šachmatų ir šaškių sp. mokykla	
Tenisas		x			x	x			Kaunas Teniso aikštynas Teniso aikštynas	
Tinklinis		x	x			x			Vilnius Pedagoginio universiteto sporto salė	
Zirginis sportas Išjodinėjimas			07 29-30						Vilnius Belmonto 34, Raitosios policijos sp.bazė	
Konkūrai									Kaunas Santakos aikštė	
Žaidynių uždarymas									Kaunas	

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutarkys dantis už prienamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. **Sustartirmu** (kalbėti angliškai) tel. 708-422-8260

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p. 7 v. v. antrd. 12:30-3 v. p.p. trečd. uždaryta, ketvd. 1-3 v. p.p. penkt. ir šešt. 9 v. r. 12 v. p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6999 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽIAZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708) 652-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p. p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS Gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2809
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. 7 v. v., antrd. 9 v. r. 12, ketvd. 12-4 v. p.p., penkt. 12-6 v. v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
6132 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 312-436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRAUDAS TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val. antrd. 2-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p. Sešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽANAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIORGA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310, Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kibirktis prie parako

Lietuvių liaudies sako: „Kur skauda, ten rankos; kur miela, ten akys“. Taip ir su tarp-tautinės politikos painiavomis, kurios, nors „nemišos“, bet „skaudamos“, ir todėl pasaulio dėmesys nuolat krypta į patį „skaudžiausią“ vietą — Bosniją-Herzegovinę. Joje, galima sakyti, sprendžiamas net musulmonų, bet ir Jungtinių Tautų organizacijos (galbūt ir NATO) likimas.

JT, į kurią Amerikos pasaulinio karo nualintos valstybės jungėsi, kad ateityje būtų galima išvengti panašaus — ar dar baisnesnio — visuotinio sunaikinimo, neteko patikimumo. Buvo viliamasi, jog JT vaidins teikdamos rolę ir isiterps tarp besikivirčiančių pusių, kad konflikto kibirkštys neįsiliepsnotų nesustabdomu gaisru. Užuo atlikus tas pareigas, JTO yra tik bejėgė „etninio valymo“ žudynių stebėtoja, išstatyta pašaipai ir pasipiktinimui.

Kai asmuo, užimantis atsakingas pareigas, praranda patikimumą, nepajėgia ar nesugeba savo darbo atlikti, laikas jį pakeisti. Pasilikdamas savo vietoje, gali padaryti neatitaisomas žašas. Galbūt tai analogiškai tinka ir JT, arba apskritai vakeriečių nesugebėjimui (nenuorui) sutramdyti Bosnijos musulmonų persekiojimus ir žudymus. Serbai be pasipriešinimo užima „saugiasias zonas“, o JT kariai iš jų turi „nešti kailį“, kaip ir kiti pabėgėliai. Tarptautinis tribunolas „už akių“ pasmerkia Serbijos vadaičių ir karinių pajėgų veidą, nes jie vykdo aiškų Bosnijos musulmonų genocidą, bet tas „teismas“ neturi jokios galios vykdyti sprendimo, yra tiek pat bejėgis, kaip ir JT kariai, viešai serbų pašiepiami ir persekiojami.

Nors tai tikra dvidešimtojo amžiaus gėda ir tragedija, bet yra pavojus, kad iš šitos „kibirktelės“ gali kilti gaisras, nuo kurio bus karšta visai žmonijai. Pasaulyje priskaičiuojama apie vienas bilijonas musulmonų, kurie pastaruoju metu vis garsiau reiškia savo nepasitenkinimą ir neapykantą krikščionims, leidžiantiems vykdyti Bosnijos musulmonų genocidą.

Arabų pasaulio tautos, kur Ameriką iš vis nėra patiesi dėl praicitų ir dabarties susikirtimų su tenykštėmis vy-

riausybėmis, vyrauja nuomonė, kad tyčia leidžiama žudyti musulmonus, nes norima šio tikėtinai išpažinėjus visiška išnaikinti. Kadangi Koranas leidžia ir net skatina ginklu kovoti su „netikėliais“, nemažai musulmonų už Bosnijos ribų yra pasirošę tai padaryti. Jie už Bosnijos musulmonus kasdien meldžiasi savo mečetėse, renka jiems aukas pinigais ir ginklais, pasiryžę atiduoti gyvybę „už tikėjimą ir šventą Alacho vardą“. Tvirtinama, jog JT nieko konkretaus nedaro tik dėl to, kad skriaudžiamieji yra musulmonai. Jeigu tai būtų žudai ar krikščionys, nebūtų palikti serbų malonei. Žinoma, toks teidamas neatitinka tikrovės, nes daugelyje pasaulio vietų kruvini konfliktai kyla ir tarp krikščionių (pvz. Šiaurės Airijoje), bet niekas neskuba į pagalbą silpnesniam.

Tačiau musulmonų keršto atveju — problema yra tikra. Viduramžiais krikščionys skelbė „kryžiaus karus“ ir keliavo į Šventąją Žemę, kad „išvalytų“ krikščionybei brangias vietas nuo „netikėlių“. Ne vienas Europos riteris galvą „už tikėjimą“ ten padėjo, ne vieną žiaurų, baisy darba atliko, kol paltėdas pasidarė tokia beviltiška, kad pradėta „netikėlių“ „airytis artimesnėje aplinkoje. Kaip iš istorijos žinome, šimtmečius nuo to „krikščioniško uolumo“ kentėjo ir lietuviai.

Dabar yra pavojus, kad gali atsiburti kitas lazdos galas ir „netikėlių“ rolė atiteko krikščionims, apskritai europiečiams ir amerikiečiams. Aplausinėjus Bosnijos musulmonus, ypač vyrus ir jaunus berniukus, išryškėja visuotinis neapykantos objektas: JT pajėgos ir jų vadovybė, nesiryžanti gelbėti tautą nuo serbų puolimų, nesutinkanti paremti net ginklais, kad ji pati kovotų už savo išlikimą. Tiesa, JAV Senatas pagaliau nubalsavo panaikinti ginklų embargo Bosnijai-Herzegovinei, bet tai nereiškia, kad situacija greitai pasikeis. Antra vertus, ir JAV prezidentas tebežada prieš šį nutarimą vartoti „veto“ teisę. O tuo tarpu pasaulio musulmonai žvangina ginklais, grūmoja kumštinėmis priekulėmis ir alenka vardų gelbėti savuosius.

Lietuvos kariai savanoriai — SKATas — organizuoti dalyvavo eisenoje Politinių kalinių/tremtinių dainų šventės proga birželio 17 d. Panevėžyje.

ŠIKŠNOSPARNIAI BIJO DIENOS ŠVIESOS

IGNAS MEDZIUKAS

Turčiai ir vargdieniai

Kai 1918 m. Lietuvos Taryba, išreiksdama tautos valią, paskelbė atstatanti nepriklausomybę, reikėjo dar daug pastangų įveikti buvusias kliūtis, organizuojant valstybės administraciją ir kariuomenę kraštui ginti. Buvo laikas, kai valstybės tarnautojams ir kariams nebuvo laiku išmokami atlyginimai, nes izde trūko pinigų. Tik labai sunkiomis sąlygomis tauta, įveikusi išorės priešus, emė tvarkytis viduje. Pamažu gyvenimas gerėjo. Miesto ir kaimuose vyko sąjatos. Naujakuriai, gavę žemės, valstybei remiant, valdininkai ir tarnautojai iš savo santaupų ir paskolų stasėi namelius. Tauta džiaugėsi nepriklausomu gyvenimu ir sąlygomis, kurias suteikė iškovota nepriklausomybė. Bet užgriuvo kraujų ir ašaromis atžymėta ilgų metų vergovė iš rytų.

Komunistinei sistemai priešus akigatvį, prieš keletą metų lietuvių tauta grįžo į laisvų tautų šeimą. Bet keistas reiškiny: Lietuvos žmonės, perėmę sovietinį mąstymą, tie, kurie priėjo prie valstybės valdymo, panoro iškart praturtėti, teisėtu ar neteisėtu būdu. Todėl reikia stebėtis valstybės prezidento nenoru pasirašyti įstatymų, reikalaujančių šaltinių, iš kurių pasirodė turtai. Juk žmogus, igijęs nuosavybę teisė-

tu keliu, neprivalo ko nors bijoti. Tik nusikalčiai, kaip šikšnosparniai, baltodienos šviesos.

Nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje kažkaip susidarė skirtingos klasės. Vieni staiga praturtėjo, kiti skursta, vos nebadauja. Kai Lietuvos valstybės biudžetas nesubalansuoja ir laukiama vis daugiau užsienio paramos paskolų pavidalu, tai čia kažkas netvarko su mokesčių sistema ir jų surinkimu. Penkeri metai nepriklausomo gyvenimo — jau neturpsta laikas teisingai pristatyti mokesčius ir kovoti su korupcija.

Esant tokiai padėčiai, Lietuvos žmonės piktnasina, kad „išrinktieji“ būriais lankosi užsienio bankuose ir kurortuose, žinoma, ne vieni, su šeimomis ir, kaip viename laiške iš Lietuvos rašoma, „už pinigus, už parduotą Lietuvos ubagų terbas“. (Iš tikrųjų už paskolintą iš užsienio valiutą, kurią reikia grąžinti!)

Visai kaip sovietiniais laikais

Reikia stebėtis ir Seimo pastangomis apginti partinių aukštųjų mokyklų diplomus, prilyginant juos kitoms mokslų disciplinoms. Trumpai pažvelkime, kas buvo mokoma Vilniaus aukštojoje partinėje mokykloje.

Jos programoje buvo komunistų partijos istorija ir komunis-

tinis auklėjimas. Uždavinys — rengti partinius ir tarybinius darbuotojus. Kompleksinio tyrimo kryptis — partinis vadovavimas darbo kolektyvų gamybinio ir idejinio potencialo ugdyme. Dėstomoji kalba rusų. Taigi matome, kokią naudą iš to „mokslo“ demokratinėje valstybės santvarkoje! O gal ir tų mokyklų kategorija yra įtraukta ir tokios mokyklos, kaip pavyzdžiui, Spalio revoliucijos Raudonosios vėliavos ordinu F. Dzeržinskio vardu TSRS aukštoji KGB mokykla ir kitos į ją panašios? Partinės mokyklos buvo tikros politrukų gamybos kalvės.

Gydytojas Viktoras Kutgora pasikalbėjęs su Arvydu Juozaičiu sako, kad jo 1941 m. universiteto baigimo (gydytojo diplomu) sugrįžo okupantai nenorejo jo pripažinti, tik, išlaikius marksizmo egzaminą, diplomomas buvo įteisintas (Svyturys, 1991 m., Nr. 5). Ka, rodo, medicina turi bendro su marksizmu!

Pagaliau Lietuvos Seimas pakeitė Baudžiamojo kodekso 137 str., kad būtų spaudai užčiaupta burna į viešumą išnešti biurokratų asmenišką „bagažą“, numatant bausmę laisvės atėmimo iki dvejų metų arba pataisos darbas, arba bauda. Jeigu apsišvoge, tai jo asmeniškias dalykas. Konstitucija juk garantuoja asmens neliečiamybę. Žurnalistai šioje pataisoje įžiūrėjo samokslą prieš spaudos laisvę, todėl audringai jai reagavo.

Opozicijos vadas V. Landsbergis pasakė, kad Seime tie diplomai galios tik iki būsimų

rinkimų. Kodėl Seimo nariai buvo taip suinteresuoti tuos diplomus legalizuoti? Mat tokius diplomus turi gal apie trečdalis Seimo narių. Todėl suprantams jų noras prilyginti juos kitoms mokslų sritims. Deja, Lietuvos aukštųjų mokyklų rektorai tų diplomų nepripažino.

Keistas senamiesčio išpardavimas

Kaip „Lietuvos aide“ rašo A. Lukošius, naujoji sostinės valdžia tiria, ar senoji teisėtai dalijo Vilniaus senamiestį. Naujasis miesto meras A. Vidūnas sudarė 5 asmenų komisiją, kuriai pavedė iširti, ar buvusio sostinės mero V. Jasulaičio pasirašyti potvarkiai, parduodant už likutinę vertę nemažai namų senamiestyje neprieštarauja įstatymams.

Pagal nekilnojamojo turto agentūrų įkainavimą, Vilniaus senamiestyje kai kur vieno kvadratinio metro rinkos kaina siekia 800 lt. Nors dalis buvusio miesto mero parduotų namų yra avariniai, tačiau jų rinkos kaina darantini ar šimtais kartų yra didesnė negu ta, už kurią jie parduoti. Tokiais pigiais butais apsirūpino ir keletas Vilniaus savivaldybės pareigūnų. Tuos butus jie įsigijo priešizines gadvėse. J. Basanavičiaus g. 33 dviejų kambarių butą (45.43 kv. metrų) už 319 Lt. pirkė Vilniaus miesto valdybos sekretoriato vyr. inspektorius V. Žemgulis, dviejų kambarių butą (39.32 kv. m) pirkė už 246 Lt. juridinio skyriaus vyr. juriskonsultas K. Senkus. Basanavičiaus g. 8 namo vieno kambario butą (21.96 kv. m) už 73 Lt. pirkė juridinio skyriaus vedėję L. Kovienė. Šiame name dviejų kambarių butą (77.36 kv. m) už 295 Lt. nusipirkė Dokumentų poskyrio vyr. redaktorė D. Bukauskienė.

Kaip Lietuvos spaudoje toliau rašoma, Vilniaus meras V. Jasulaitis, pasinaudojęs tarpvaldžiu po rinkimų, beveik veltui dalijo butus savo pažestamiems. Vienas profesorius už namų sumokėjo vos 1,035 Lt už vieno kambario butą buvo išdalinta apie 40 butų ir pasta-

tu! Dešimieji į šį skandalą reagovalo garbingai. Seimo opozicijos atstovė R. Rastauskienė išplatino pareiškimą, kad Tėvynės sąjungos valdyba nutarė pasiųlyti Vilniaus miesto savivaldybei šiuos nutarimus dėl pardavimo pasiųlytyta panaikinti. Taipgi pasiųlytyta atleisti iš darbo tuos darbuotojus, kurie neteisėtai

pasinaudojo šiomis lengvatomis. Tėvynės sąjungos valdybos pirmininkas G. Vagnorius pasakė, kad tie konservatoriai, kurie šitaip pasielgė, bus pašalinti iš partijos.

Iš tikrųjų nesuprantamas toks pusvelčiui municipalinės nuosavybės išpardavimas. Gal tai yra psichologiškai suluošintas sovietinio laikotarpio mąstytosenos padarinys, ar įtaka mafijos, kurios, anot vieno buvusio aukšto Lietuvos pareigūno, esama ir „valdžios struktūrose“. Nenuostabu tad, kodėl Lietuva nesulaukia didesnio dėmesio užsienio investitorių ir žlugdomas turizmas, nors Lietuvos gamtinės sąlygos tam yra palankios.

LIETUVOS GYVENTOJUI — 20 KVADRATINIŲ METRŲ PLOTO

Lietuvos statistikos departamentas paskelbė, kad šių metų duomenimis šalies butų fondas sudaro 73.5 mln. kvadratinų metrų bendro ploto. (Į bendrą plotą įskaičiuojami ne tik gyvenamieji kambariai, bet ir vonia, koridorius, kitos buto patalpos.) Apie 87 proc. viso butų fondo priklauso piliečiams asmeninės nuosavybės teise.

Pasak statistikos specialistų, vienam šalies piliečiui vidutiniškai teko 19.8 kvadratinų metrų bendro gyvenamojo ploto (mieste — 17.9; kaimuose — 23.7). Apie 90 proc. būstų turi vandentiekį, kanalizaciją, apie 88 proc. — centrinį šildymą, 83 proc. aprūpinta dujomis, apie 82 proc. — voniomis (dušais), apie 73 proc. — karštu vandeniu.

Vidutiniškai viename mieste bute gyvena 2.9 žmonių. Statistika liudija, kad vieno kambario butų statistika tenka 1.9; dviejų — 2.7; trijų — 3.7; keturių — 4.2; penkių ir daugiau — 4.6 žmonėms.

(Elta, 04.24)

SUSITIKO MALTOS ORDINO JAUNIEJI

Trakų parapijos jaunimo namuose į pirmąjį sąskrydį susirinko Maltos ordino jaunimas iš Vilniaus, Panevėžio, Rokiškio, Ignalinos, Marijampolės, Trakų, Senųjų Trakų. „Tikėjimo išsugojimas ir pagalba vargstantiems“ — taip apibūdina savo veiklą jaunieji maltiečiai, globojama vilnietės Lilijos Markevičienės, klierikų iš Vilniaus kunigų seminarijos ir Maltos ordino atstovų už Hamburgo. Jaunimas visą savaitę dirbs, mokysis ir ilsėsies Trakuose.

ŠVIESA IŠ ŠVĖKŠNOS

Ištraukos iš Kęstučio Pečkaus, PhD knygos „Alicija Rugytė“

2

„Palikęs ligonį savo šeimoje (žmoną) vykdavo suteikti pagalbos kur jė tolimą kaimą. Jam ypač sekdavosi gelbėti gimdyvoms. Ir paskutinė jo pagalba, jau iš Rusijos grįžusio 1918 m., buvo šitokie grįžusio Dieve, duok man būti tinkama jo dukterimi“.

Alicijos motina Irena Skalska-Rugienė (1880-1933), buvo lenkaitė, tarnavusi grafo Plateario dvare gubernante. Ją vedęs, kaip teigė prel. J. Krupavičius, J. Rugys „greit sulietuvino“. Ji gerai išmoko žemaičių tarmę, šeimoje kalbėjo, su kaimynais ir draugais bendravo tik lietuviškai. „Visas namų ūkio sunkumas gulėjo ant Jos pečių: vaikų auginimas, auklėjimas, mokymas“, — vėliau prisimins Alicija. „Iš motinos išmokau pareigingumo“, — ne kartą kalbės saviesiems. Vaikystėje motina mokė Aliciją prancūzų kalbos, ji buvo ir pirmoji prakūz muzikos mokytoja. Visą gyvenimą išlikusi meilė ir pagarba

Dr. Juozas Rugys ir Irenos Rugienės — Alicijos tėvų — paminklas Švėkšnos kapinėse.

muzikai ir menui taip pat iš vaikystės — iš motinos pamokų, kas pasakojimų apie tai, kas kilnu ir amžina.

„Mano vaikystė buvo džiaugsminga ir laiminga, buvau linksmo būdo, judri. Turėjau vyresnį brolių ir jaunesnę seserį. Buvau Tėvo mylimiausias vaikas“, — praėjus daugeliui metų rašė autobiografijoje. Vėsi dr. J. Rugio vaikai, kaip pastebėjo prel. M. Krupavičius, buvo „ne mažesni patriotai už savo tėvus. Tėvas išėjo tiesų lietuvišką kelią, nebraižiodamas svetimybių balų, tokį kelią išėjo ir jo vaikai. Jei turėtum daug tokių Rugių šiais sunkiais ir pavojingais lietuvių tautai ir lietuvių vaikai, būtų kita daina“.

Visą gyvenimą tėvai jai buvo tarsi kelrodė žvaigždė, didžiausias pavyzdys, idealas, kurio nuolat siekiama. Ir 35-erių metų sulaukusi, ji rašė dienoraštyje: „Nežinau, kaip sutvarkyti savo gyvenimą, kad vėliau nesigalėti ir kitų nekankinti. Vieną jaučiu, kad turbūt visa taip vyksta, kad taip reikia, kad turbūt to taip mania ateičiai. Per daug mano Tėvas ir mano Motina mane mylėjo, kad neišmeltų iš Dievo man to, kas man skirta, lemtą gyvenimą pagražintų arba lemtą ateitį nušviestų. Jaučiu ju liūdėjimą. Dieve, vėliau maldauju, jau tiek sykių to prašau: būti

geru žmogui, nesuklysti gyvenimo keliu einant, nors ir sunkus erskėčiais būtų šis kelias klotas“.

Vyresnysis Alicijos brolis Jonas Rugys (1901-1961) buvo „šaltas; pusiausvyros žmogus, rimtas intelektas, knygos mėgėjas ir moksleinių straipsnių rašytojas, vertė rimtą vagą lietuviškame gyvenime“. Mokėsi Paalungos, Mogiliovo, Vilniaus ir Kauno gimnazijose, Belgijos Gento universitete gavo chemijos inžinieriaus mokslo laipsnį. Trejus metus mokytojavo gimtosios Švėkšnos gimnazijoje, kurioje mokinius mokė lotynų kalbos, geografijos, piešimo, dailės ir gimnastikos. Kaip prisiiminė buvęs jo mokinis Mikas J. Miklovas, J. Rugys buvo mylimiausias gimnazijos mokytojas, siekęs ne tik gerai išmokyti vaikus, jo dėstomas dalykus, bet nuolat rasdavęs progą paaiškinti jiems „apie švarą, apie šviesą, apie gyvenimą, apie meilę ir draugystę, apie padarumą už mernikais“. Grijęs iš užsienio studijų, nepriklausomoje ir vėliau, iš Vokietijos atsikėlus į darbą, dirbo įvairius tyrinėjimo darbus. Ir dėstytoju bei mokytoju jam teko būti ne syki:

1940-1944 m. buvo Kauno Aukštesniosios technikos mokyklos dėstytoju ir vicedirektoriui, o po karo, pasitraukus į Vokietiją, Scheinfeldo lietuvių gimnazijoje vienerius metus buvo fizikos, chemijos bei meninio lavinimo mokytoju. Dalyvavo Amerikos universiteto profesorių sąjungos, JAV ir Belgijos profesinių draugijų veikloje. Parasė technologijos vadovėlį „Kuras ir jo vartojimas“ (1942), istorinę apybraižą „Švėkšnos praeitis. Vieno Žemaitijos miestelio istorija“ (1950), kurią paskyrė tėvo atminimui: „Mano Tėvas daktaras Juozapas Rugys savo veikimui pasirinko Švėkšną ir čia sudėjo savo jėgas, žinias ir net gyvybę auką eidamas pareigas. Šviesiai atminčiai to didelio Lietuvos patrioto, idealisto, veikėjo ir Švėkšnos mylėtojo šį darbą skiriu“. Aktyviai bendradarbiavo periodiniuose leidiniuose „Tautos ūkis“, „XX amžius“, „Technikos žodis“, „Aidai“, „Draugas“ ir kitur, buvo Lietuvos enciklopedijos bendradarbis.

Jauniausioji sesuo Janina Rugytė-Račkauskienė (1904-1984) buvo ramaus būdo, tyli, nuolat susimąsčiusi — tikra prieš-

gybė Alicijai. Janinka — taip nuolat vadindavosi Alicija — savo seserį. „Žinau, kad mudvi laikysimės abi vienos lietuviškos linkos“, — ne kartą vėliau sakys ir savo dienoraštyje rašys Alicija. Janina pradinį mokslą gavo namuose. Vėliau mokėsi Šiauliu ir Mogiliovo mergaičių gimnazijose. Karui pasibaigus ir su tėvais grįžus į Švėkšną, mokėsi Švėkšnos progimnazijoje, kurioje 1921 metais baigė keturias klases. Tais pačiais metais pradėjo mokytojauti Švėkšnos pradžios mokykloje. Po trejų metų įstojo į mergaičių mokytojų seminariją Kaune. Ją baigus, dirbo Luokės, Telšių valsčių, Mažeikių miesto pradžios mokyklose, Švėkšnos pradžios mokykloje ir gimnazijoje. Iš viso Lietuvos mokyklose dirbo 24-erius metus. Dirbo ir tremtyje — Scheinfeldo lietuvių gimnazijoje. Čikagoje buvo periodiniuose leidiniuose „Tautos ūkis“, „XX amžius“, „Technikos žodis“, „Aidai“, „Draugas“ ir kitur, buvo Lietuvos enciklopedijos bendradarbis.

Jauniausioji sesuo Janina Rugytė-Račkauskienė (1904-1984) buvo ramaus būdo, tyli, nuolat susimąsčiusi — tikra prieš-

(Bus daugiau)

SŪNUS

JCNAS INDRIŪNAS

(Pabaiga)

Nusigando ir įsmeigė savo akis į juos, laukdama, ką tie ankstyvieji svečiai jai pasakys. Akimirksniui stovėjo mirtina tyla. Vienas jai pasirodė baisus: pajuodusiu veidu su giliai įdubusiomis akimis, priplota nosimi ir išvirtusiais žandikauliais, senutei pasirodė panašus į laukinį žvėrį, o antras, stovintis kiek užpakalyje pirmojo, jaunas vaikinys, lyg kažkur jai matytas, tik taip staigiai negalėjo prisiminti. Ir įsmeigė savo akis į jį lyg užuojautos prašydama. Lyg norėdama paklausti: „Kas tavo vaikelis čia atvedė? Ne jau ir tu atėjai man keršyti, ar savo draugui pagelbėti?“ Žiūrėjo senute į jį ir jautė, kad jis dar buvo su žmoniškumo jausmu, dar sąžiningumas jame ruseno. Ir prisiminė tą jaunuolį, tai buvo tas pats, su kuriuo jos Gabriukas vaikystėje visus miškus išlakstydavo, visas lapų olas išknaisiodavo.

„Viešpatie... Ne jau sapnas pildosi?“ — tyliai sušnabzdėjo senute, kad nė vienas iš jų net neišgirdo.

Po kurį laiką užsėmusios nejaucios tylos, pirmasis svečias, nebetekęs kantrybės, grubiu balsu suriko:

— Tai ką! Šia... sūnų turėjai svečiuose?! — sūjo balsas nuskambėjo kaip griautinis pirklėlyje.

Palingavo savo galvą senute ir bejausmiai ištarė:

— Nieks pas mane nebuvo... nieks... Nežinau, kur Gabriukas, jau visi metai, kaip jo nemačiau. Visi metai... ir pravriko.

— Nemeluok! Matėme, dar jo pėdsakai tebėra! Kam bandai meluoti? Nebandyk išsiginti, mes ne tokie kvailiai.

— Nieks nebuvo. Nė gyva dvasia. Gabriukas neateina, nežinau, kur jis yra...

— Nežinau?! Mes žinom. Žinai ir tu, tik dar meluoji! Palauk, tuoj ir tu pasakysi. Mes nemažiau žinome, kaip ir tu.

Senute nebesakė nieko, tik, nuleidusi galvą, tyliai verkė. Jos veidelis gestančių žarijų šviesoje darėsi ryškesnis, tarytum pabalo ir sustingo.

Vėl trumpam įsiviespatavo tyla. Žiūrėjo tas į senutę pykčiu degančiomis akimis, o jo bendras, stovėdamas kiek užpakalyje, stebėjo gal jam dar pirmą kartą matomą reginį. Gal ir pagalio jam tos senutės, pats nusigando savo bendro žvėriško šauksmo, bet laikėsi ramiai, o gal ir bijojo...

— Sakyk, kur Gabrielis? — vėl suriko taip garsiai, kad net pats atšoko atgal, tarytum, savo balso nepažinęs.

— Gabriukas... Gabriukas... — tesušnabzdėjo senute.

— Gana to Gabriuko! Mes žinom jo vardą, sakyk, kur jis yra? — šoko prie senutės išvers-tomis akimis ir griebė už krūtinių.

— Nežinau... jau visi metai, kaip jo nemačiau, jis išėjo, ir negrįš, — nebaigė sakyti senute, kai budelis smogė kumščiu jai į veidą. Suaimanavo senute ir nuavro prie mūrelio, prie jau blėstančių židinyje žarijų.

— Gyvuly! — suriko jo bendras, jaunas vaikinys. — Ką darai?! Ar ne gėda, seną senutę taip!

Apstulbo budelis. Nesitikėjo tokios užgaulės iš savo bendra-žygio. Kaip sužeistas laukinis žvėris įsmeigė savo aštrų žvilgsnį į savo bendrą ir nebesivaldydamas suriko:

— Kas?! Ji tau žmogus?! Iš kur tu toks gailėstingas? Tai sena kalė. Ir daugiau nieks. Tu ją užtari, tai pažiūrėsim, kas tu toks esi. Gal ir tu toks pat, kaip

tie visi. Kur sūnus?! — vėl netverdamas pykčiu, šoko prie atsigavusios senutės.

— Sūnus... mano Gabriukas... jau visi metai... — nespėjo senute pabaigti, kai įnirtęs budelis paleido šūvį senutei į krūtinę. Trinktelėjo šūvis net langelio stiklai subalzgėjo ir... senute pasivro į priežindinio mūrelį. Bet nespėjo tas šūvio trenksmas nuaidėti pirklėlyje, kai antras panašus trenksmas sudrebinus pirklėlyje orą, ir budelis sukrito prie sukrypusio suoliuko, šalia senutės kojų, kerštingai žvelgdamas į savo bendrą, kurio rankose išlaikomo ginklo dar tebesmilko balkšvi parako dūmai.

— Atleisk jam Viešpatie... — sušnabzdėjo senute ir įsmeigė savo paskutinį žvilgsnį į prie durų bestovintį jaunuolį, dar bežiūrintį į ją. Ir pasirodė jai, kokios jo akys geros, švelnios, kažkur matytos, tarytum... Gabriuko. Silpna pasidarė, akys pasipylė daugybė mažiųjų žvaigždutėlių, jos sukosi, skriejo per dangų ir liejosi į vieną spinduliuojantį verpetą, kurio viduryje pamatė liūdną Gabriuko veidą. Žiūrėjo, norėjo šaukti, bandė tiesti rankas, bet nebuvo jėgų krūtinei darėsi sunku, trūko oro... Tik šnabzdėjo: „Gabriuk, mano sūneli, kam palikai mane vieną šioje žemelėje vargą vargtį? Ar mano širdies šauksmas tavęs nepasiekė?“

Ir, tarytum, išgirdo Gabriuko balsą: „Eik čia, mamytė, aš tavęs pasiilgau, seniai aš tavęs laukiu... Jau per ilgai tu ten vargsti manęs belaukdama“, suvirpėjo paskutinį kartą senutės rankos, lyg tiesiamos į dangų, į Gabriuko glėbį.

Tyly pasidarė pirklėlyje, tik židinyje tespragsėjo gestančios žarijos, o keptuvėje džiūvo nebaigęs kepti rupių miltų blynas.

Likęs vienas jaunuolis, žvelgė tai į savo gulintį negyvą bendrą, tai į senutės atviras akis, kurios, jam atrodė, lyg meldė pasigailėjimo, ir... neišlaikė. Šoko pro pravaras duris į lauką ir tekinas pasileido takeliu į miškų gilumą. Tuo pačiu taku, kuriuo prieš metus Gabrielis buvo nuėjęs.

Židinyje blėso žarijos, keptuvėje tebegulėjo nebaigęs kepti blynas, o ant mažo langelio stiklų tebežirzė kelios muselės...

Po kelių dienų, apsilankę žmonės, rado klaukų vaizdą. Kas paleido kulka į senutės krūtinę, nieks abejonių neturėjo, tik kas paleido kitą — visiems pasiliko paslaptinga mįslė. Daugelis spėjo, kad tai buvo Gabrielio kerštas, bet nieks nebuvo tikras.

Po daug metų ėjau tuo pačiu taku, pro tą pirklę. Sustojau... Aplinkui buvo tuščia ir tylu. Pirklė tebestovėjo, tik langelis buvo jau be stiklų. Tvorelė sukrypusi, o darželis visokių piktžolių priaugęs. Senutės nebebuvo... Kur ji buvo? Nežinojau.

Prisiminiau ją ir jos pasakojimus. Paskendau tose svajonėse, kad net nepajutau, kaip šalia manęs lyg iš po žemės išdygo nepažįstamas žmogus. Ne senas, bet gyvenimo išvargintas, matėsi iš jo veido. Paklausė, kas mane čia domina, ar aš esu koks nors to giminės palikuonis besidomintis jų praeities likimu? Ar kokie kiti ryšiai mane siejo su ta aplinka? Papasakojau apie senutę, čia tais laikais gyvenusią, ir jos pasakotą gyvenimo praeitį, apie vyrą, apie sūnų dingusį be žinios. O žmogus klausėsi, nesistebėjo, tik kada aš užbaigiau pasakojimą, jis visą tą senutės paskutinį išgyvenimą man atvirai užbaigė.

Kodėl jis tik man tą paslaptį atskleidė, negalėjau suprasti, nepažinau jo, nemanau kad ir jis mane pažino, net ir nesidomavo, baigęs pasakoti, apsidai-

J. Rekašių giminei, susirinkusi prie buvusio Rekašiaus gyvenamo namo ir paminklo, pastatyto atminti 1945 m. liepos 24 d. nužudytuosius.

Nuotr. Romo Požerskio

PLAUSKINIŲ KAIMO TRAGEDIJA

Plauskinių kaimas yra Plungės rajone, 7 km į pietų vakarus nuo Žarėnų, 5 km į šiaurę nuo Tverų. Tą 1945 m. liepos 24 d. vyrų talkon laukus nušienauti. Jis turėjo apie 30 ha žemės ir norėjo viską nušienauti per vieną dieną. Į talką jam atėjo: Pranciškus Paulikas, Liudas Pliuskys, Mykolas Navardauskas, Kazimieras Kalnikas, Stasys Varpotas.

Po pietų piemenuką Julija Rekašienė (mama) pasiuntė priskinti tabako lapų. Beskinant jis pajuto, kad svetimi žmonės vaikšto po kiemą. Išlindęs iš tabako lauko, pamatė kiemą pilną rusų kareivių.

Darydami krata juojuose, kareiviai rado bidonus naminės degtinės. Pasiėmę tuos bidonus, nuėjo kratyti gyvenamą namą. Kartu nusivirė ir trobą visus žmones, kuriuos rado lauke.

Buvo pastatyta sargyba saugoti visus, į vidų suvarytus, o tuo tarpu kiti kariškiai lankėsi pas kaimynus. Simanas

rė ir nuėjo tuo pačiu taku į miškų gilumą. Žiūrėjau į jį bėtojančią, ir nedrąsi mintis lyg užgulė galvą, kad niekas kitas, tik jis, buvo tas, kurs atlygino už senutės gyvybę.

Jurkus, grįžtant iš laukų į savo namus, buvo sulaukytas ir ivarytas prie kitų į vidų.

Vakare, vyrai buvo išvesti laukan, link prūdo. Ten, suskirstę į dvi grupes ir kareiviai pradėjo vyrus tardyti. Vis buvo klausinėjami, kur banditai, kas iš jų yra banditas? Pradėjo atskirti vyrus po vieną, kai kurie kariškiai naudojo ir šautuvus.

Išgirdusi pirmuosius šūvius, persigandusi iš namų išlėkė Juozo mama ir nubėgo pas kaimyną Bronių Kasparavičių. Pamatęs, kad čia jau ne juokai ir kad gyvus juos nepaleis, nutaikęs proga, pabėgo vienas iš suimtųjų, Pranas Rumbutis.

Išvesdami vyrus, į kitą kambarį rusai buvo uždare Juozo seserį Adolfiną ir pas juos užėjusią Dvarvydaitę. Tos, išgirdusi šūvius, persigando. Nutaikiusios proga, nusprendė bėgti, ir taip abi liko gyvos.

Po žudynių, dar padarė krata gyvenamame name, ir, pasiėmę piemenį Stasį Bučią, rusai išvažiavo link Tverų.

Kitą rytą kaimynui Juozui Varpiočiui nuėjus į Rekašių ūkį, prie prūdo buvo rasti visi septyni lavonai. Visi buvo žiauriai iškankinti ir sušaudyti. Vienas, Pamėdytis, buvo rastas toliau, prie kelio.

Gavę leidimą iš valdžios, giminės atsiėmė nužudytuosius. Bet visi buvo įspėti, kad budynių nedarytų. Nespėjus vyrus palaidoti, buvo gautas įsakymas juos visus vėl suvežti į Rekašių ūkį. Čia visi karstai

buvo atidaryti, lavonai nurengti ir kažkokios komisijos patikrinti. Vienas narys, gydytojas Saulytis, greitai po to buvo areštuotas ir dingo. Yra manančių, kad jis išdrįso parašyti tikrą mirties priežastį.

Po iškilmingų Mišių Tverų bažnyčioje visi aštuoni vyrai buvo palaidoti šalia vienas kito Tverų kapinėse. Ant kiekvieno kapo pastatyti gražūs paminklai.

Prasidėjus Atgimimui, 1989 m. liepos mėn. buvo pastatytas gražus paminklas prie Rekašiaus namų. Akmuo paminklui surastas Rekašių laukuose. Liepos 22 d., po gedulingų Mišių Tverų bažnyčioje, kurias aukėjo ir pritaikytą pamokslą pasakė klebonas K. Velionis, visi susirinko kapinėse. Po susikaupimo visi suvažiavo į Rekašių ūkį, kur buvo iškilmingai pašventintas paminklas. Po vaizių vėl visi susirinko, ir kaip įprasta pas žemačius, buvo giedotos giesmės — „Kalnai“.

Susirinkus ir šiemet žuvusiųjų artimieji, dalyvaus šv. Mišiose, aplankys kapines ir giedos „Kalnus“.

Rekašių namas, matęs tą visą tragediją, tebestovi, bet jau ne Rekašių rankose. Kur tada viena šeima gyveno, dabar penkios šeimininkauja...

Apie pačią tragediją, pirmą kartą plačiau buvo aprašyta žurnalisto, kilusio iš Plauskinių, Rimanto Miečiaus („Kibirktis“, 1988 m. gruodžio 6 ir 8 d. laidose). Tragedija yra paminėta ir S. Kašausko knygoje. „Leisk, Viešpatie, numirt“, išleista 1990 m., Vilniuje.

Kristina Martinkutė

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

ELEKTROS [VEDIMAI] — PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai; garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

10%—20%—30% pigiau mokėsit pas mus už apdraudą nuo ugnies, taip pat ir už automobilio draudimą.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

J K S CONSTRUCTION

„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aluminiaus ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Jankauskas, tel. 708-969-2658.

Jauna pora, turinti gerus darbus ir patogius namus **ieško [sūnyti naujagim] kūdikį**, kuriam suteiktų gražų ir laimingą gyvenimą. **Skambinti 708-910-6520**

MOVING—KRAUSTYMAS

Profesionalūs patarnavimas pereinamoms kainomis, jums patogiu laiku. Draudimas garantuotas. Kreiptis:
Gediminas: tel. 312-925-4331

HELP WANTED

REIKALINGI NAMŲ PRIŽIŪRĖTOJAI (JANITORS)
8 val. darbas, pradinė alga \$1600 mėn. Ne Illinois valstijoje.
Consolidate Employment Agency
Tel. 312-545-7819

Banking TELLER

(Full time and Part-time positions) Applicants must possess good communication skills and enjoy working with customers. Previous banking and computer experience is a plus. Salary commensurate with experience, plus competitive benefits. Qualified applicants apply at:
Lemont National Bank
310 Main St.
Lemont, IL 60439
(708) 257-2241

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- MLS kompiuterijū FAX pagalba
- Nuosavybū [kainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartmentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

Century 21 **KMIECIK REALTORS**
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER
284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į **Danutę Mayer**. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarnaus. [kainavimas veltui.

FOR RENT

Evergreen Pk. lánuomojamas švarus 2 mieg. butas; šiluma, vorykla, šaldytuvas, ažuolinės grindys; priedo — 1 auto garžas. Galima užimti rugpiucio 1 d.
Tel. 708-424-3767

FOR SALE

Parduodamas šviežias šių metų medus. Pirstatau į Chicago. Medaus galima pirkti Lietuvių centre, Lemonte sekmdieniais po 11 val. Mišių. Tel. 708-323-5328. **Bitininkas Kazys Laukaitis**.

Parduodama gražias baltas užuolaidas. Turiu didesnį kiekį.
Tel. 312-776-5112

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems dalyva-vusiems dr. **PETRO ŽEMAIČIO** 70 metų Jubiliejuje kartu paminintį Jau mutės mirties penkmetį.

Dėkojame už dovanas ir suaukotos pinigus, kuriuos Jubiliasas paskyrė Lietuvos Dukterų Draugijai.

Dukros

DRAUGE GAUNAMI NAUJAUSI LEIDINIAI

- MALDA LIETUVAI**. Lietuviškų nuotraukų albumas, lietuvių, anglių, vokiečių kalbomis. Juozas Polis. 175 psl. \$14.00
 - PABŪK VARNĖNE, SVEČIUOSE**. Naujausia Jono Mineigos eilėraščių knyga. 64 psl. \$5.00
 - KALBĖKIME LIETUVIŠKAI**. Pavelduotas vadovėlis vaikams mokintis lietuvių kalbą. Nijolė Mackevičienė. 88 psl. \$5.00
 - ABĖCĖLĖ**. Dang. Stončiūtė-Kuolienė. 55 psl. \$5.00
 - BALTOSIOS PELYTĖS KELIONĖ Į MĖNULĮ**. Apsaka. Danutė Bindokienė. 63 psl. \$6.00
 - MANO ŽODYNAS**. Didelio formato lietuvių-anglių kalbomis. Richard Scarry. 92 psl. \$20.00
- Pastaba**. Užsakant knygą paštu, pinigų nesiųsti. Sumokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pažymėta knygos kaina ir pasiuntimo išlaidos. Illinois gyventojams pridėdama State Sale tax 8.75% nuo knygos kainos.

Midland Federal Savings and Loan Association

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Aprausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2567 WEST 69th STREET
(312) 925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
(312) 254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
(708) 598-9400

MUTUAL Federal SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO, ILLINOIS 60608 PHONE (312) 847-7747

Knyga – prekė, kuri privalo nešti pelną jos leidėjui. Tai viena iš tų akivaizdžių, vakariečiams įprastų tiesių, kurios glumina sovietinėje Lietuvoje išaugusį žmogų. Dar vienas dalykas, ateinantį ir galvą prieš pradendant kalbą apie 1946-1949 m. Vakarų Vokietijoje veikusia kooperatinę knygų leidyklą „Aistia“ – Lietuvoje besiformuojantis mitas, jog išėjimas knygų leidyba buvo vien pelno nesiekiantis, altruistinis dalykas. Jo šaknys, matyt, paviršutiniškos išėjimo leidybos istorijos pažinime, nes pradiniam etape – 1945-1952 m. Vakarų Europoje – lietuviškų knygų leidyba turėjo neabejotinai komercinį pagrindą. Neveltui didžiausią grupę tarp to meto išėjusių leidyklų sudarė pradžios. Bet, ko gero, bene ryškiausias anų laikų leidybos komerciskumo pavyzdys – leidykla „Aistia“.

Leidyklą Wiesbadene įsteigė M. Rėklaitis, A. Kynastas, M. Židonis, A. Puskepalaitis ir A. Vaitkus. Oficialiai veikla buvo pradėta 1946.09.01. O 1946.11.13 Lietuvos Tremtinių bendruomenės (LTB) Vykdomasis komitetas patvirtino jos įstatus. Juose buvo nurodyta, jog „Aistia“ turi tikslą leisti ir spausdinti knygas, laikraščius ir kitus spaudinius įvairiomis kalbomis ir, be to, laikyti spaustuve.

Kaip tarė, taip ir darė. „Aistia“ turėjo sukaupusi nuosavus visus šriftus bei linotipų matricų komplektus lietuvių, latvių, estų ir kitomis kalbomis. Jų dėka galėjo atlikti daug smulkių spaudos darbų – išspausdinti 40,000 egzempliorių LTB nario mokesčių knygelę, 11,000 gimnazijoms ir pradžios mokykloms programų lapelių, 2,000 gimnazijos baigimo diplomų ir kt. Taip pat buvo išleistas ir žymus kiekis lietuviškais ornamentais papuoštų sąsiuvinų, bloknotų bei buhalterijos ir kasos knygų.

Laikraščių leidyba realybėje iš daugiškaitos virto vienašakia – 1946 m. „Aistia“ išleido 14 dvigubų LTB savaitraščio „Tremtinių žinių“ numerių ir daugiau prie šios veiklos nebegrižo.

1946 m. „Aistia“ ėmėsi ir knygų leidybos. Bet, matyt, jau po to, kai ją ištiko įprasta išėjimo istorija – leidykla drauge su stovyklos gyventojais buvo iš Wiesbadeno iškelta į Kassel-Mattenbergą. Tačiau vis tik 1946 m. buvo spėta išleisti vieną knygą. 1947-iejį tapo išbėgimo metais – pasirodė penki neperiodiniai „Aistios“ leidiniai. Dar derlingesni buvo 1948-iejį, kada dienos šviesa išvydo devynios leidyklos knygos. 1949-iejį „Aistia“, kaip ir daugelį kitų lietuviškų leidyklų Vakarų Europoje, tapo paskutiniais darbo metais. Savo veiklą ji užbaigė, išleisdama dvi knygas. VISO 1946-1949 m. pasirodė 17 neperiodinių

„Aistios“ leidinių.

Atidžiau išsiūrejus į išleistų knygų repertuarą ar į vienos ar kitos knygos pasirodymo aplinkybes, išryškėja leidyklos veiklos rėmimas komerciniais pagrindais. Taip pvz., bendradarbiaujant su skautais, buvo išleistos trys knygos: R. Baden-Powello „Skautų vadovui“ bei „Skautybės mergaitėms“ ir skautiškų bei liaudies dainų rinkinėlis „Laužams liepsnojant“. Pastarojo rengėjas P.P. (telieka spėlioti, kas slėpėsi po šiomis raidėmis) norėjo padėti skautams prisiminti Lietuvoje dainuotas dainas ir išmokyti naujų, dar kai kieno negirdėtų. Kaip leidėjas knygoje šalia „Aistios“ nurodytas Dainavos tunto D. L. K. Gedimino jūros skautų laivas. Nežinia, kaip buvo sprendžiami finansiniai klausimai su skautais, tačiau, atmenant, jog pokario metais išėjimoje buvo apie 5,000 skautų, matyt, „Aistia“ dėl šių knygų neturėjo nuostolių.

Evangelikų užsakymu „Aistia“ išleido „Evangelikų giesmyną su maldomis“, ir J. Paupero „M. Liuteris ir P. Melanchtonas“.

Dar keturi „Aistios“ leidiniai susiję su Mažosios Lietuvos tarība (MLT). Ir čia pirmąsyk susiduriame su vienu kebliu klausimu. Vienas iš leidyklos steigėjų – A. Puskepalaitis. MLT spaudos biuro vadovas – taip pat, A. Puskepalaitis. Tai ne bendrapavardžiai, o vienas ir tas patis asmuo, todėl, matyt, galima kalbėti apie pasinaudojimą tarnybine padėtimi? Kaip ten bebūtų, „Aistia“ išleido keturis MLT leidinius: atsišaukimą „Mažosios Lietuvos lietuvių“ ir Vydūno veikalus: „Gyvenimas Prūsų Lietuvoje apie 1770 m., kaip ji vaizdavo Kristijonas Donelaitis“ (atskirai vokiečių ir lietuvių kalbomis) bei „Vieno kuklaus lietuvių palikimas“ (vokiečių kalba). Pastarosios knygos pasirodė 1948-ais, sunkiais leidybai metais. Po visų MLT pastangų gauti lėšų tik LTB vadovybė suteikė paskolą. Matyt, šie pinigai ir buvo sumokėti „Aistiai“ už leidybines paslaugas.

Čia vėl priartėjame prie dar vieno keblaus klausimo – „Aistios“ ir LTB vadovybės santykių problemos. Viena aišku – santykiai buvo labai glaudūs. Net kalbėta, jog „Aistia“ – LTB leidykla. Nenuostabu, nes vienas leidyklos steigėjų – M. Rėklaitis – buvo LTB VK narys, o kitas – M. Židonis – LTB Švietimo valdybos pirmininku. Matyt, todėl leidyklai nebuvo vargo gauti iš LTB VK paskola savo veiklos finansavimui. Be to, šis ryšys paaiškina kai kurių „Aistios“ knygų pasirodymą, nes Švietimo valdyba buvo suinteresuota vadovėlių ir lietuvių klasikų kūrinių išleidimu. Tiesa, su vadovėliais nelabai pasisekė. Tik 1948 m. leidykla išleido J. Miškinio vadovėlį „Žmogaus kūnas ir

Vasario 16 gimnazijos bibliotekoje: mokinių knygas priima ir jiems kitas išduoda bibliotekos vedėja mokyk. Bronė Lipšienė.

higiena“, jau po valiutos reformos Vakarų Vokietijoje. Spaudai buvo rengiami dar trys vadovėliai „Aistios“ užsakymu 1948 m. viena vokiečių klišių gamybos bendrovė paruošė didžiąją dalį iš reikalingų 300 klišių, tačiau leidykla neturėjo lėšų užmokėti už atliktą darbą. Nebepavyko jų gauti ir iš Švietimo valdybos. Kodėl – nežinia. Gal, nujaučiant artėjančią emigraciją ir lietuviškos švietimo sistemos Vakarų Europoje pabaigą, buvo nutarta atsisakyti vadovėlių leidybos, o gal pačiai valdybai buvo striuka su pinigais.

Gal teisingos abi prielaidos, tačiau, kaip bebūvo sunku su lėšomis, Švietimo valdyba dar sukrapštė pinigų Vaizganto kūrinių perspausdinimui. Jos užsakymu „Aistia“ perleido apysaką „Dėdės ir dedienės“ bei romaną „Pragiedruliai“.

Iš likusių keturių leidinių pasirodymo kėl kas didžiausią paslaptis gaubia serbų-chorvatų kalba išleistas pulk. B. Kostič memuarus „Dvi kovos dienos Belgrado padangėje“ ir F. Nevravičiaus prozos rinkinį „Dienovidžio sutemos“. Matyt, pirmoji buvo išleista kieno nors užsakytu dar 1946 m., kai leidyba nereikalavo labai didelių lėšų. Antroji buvo pradėta rinkti 1948 m., o išleista jau 1949-aisiais, kaip žinia, labai nepalankiais lietuviškai knygai metais. Nežinoma, kas finansavo jos išleidimą. Vargu, ar pati „Aistia“, kuri jau 1948 m. turėjo daug rūpesčių dėl lėšų stokos.

Paslaptingos ir dar dvejų „Aistios“ leidinių – 1949 m. nuplėšiamo savaitinio kalendoriaus ir kalendoriaus 1949 metams – pasirodymo aplinkybės. Matyt, leidykla, atmindama panašių leidinių populiarumą, juos išleido už savo lėšas. Bet tai tik spėjones ir, jeigu taip, tai nežinia, ar pasiteisino tokia rizika.

„Aistia“ skelbėsi esanti leidykla ir spaustuve. Jau minėta, jog ji turėjo įvairių šriftų rinkinius, tačiau iš rastų fragmentinių užuominų sunku susidaryti vaizdą, kaip atrodė „Aistios“ spaustuve. Panašu, kad čia buvo surenkamas tekstas, o vėliau jį išspausdindavo Kasselio Hof-und Weisenhaus Buchdruckerei spaustuve. Matyt „Aistios“ spaustuves darbe pagrindinį vaidmenį vaidino A. Puskepalaitis, ko gero, tarp penkių leidyklos steigėjų turėjęs didžiausią tokio darbo patirtį. Savo laiku jis lankė Tilžės spaustuvininkų mokyklą. Vėliau, nepriklausomoje Lietuvoje, prekiaavo poligrafinėmis mašinomis ir priemonėmis, buvo finansų ministerijos ekspertu poligrafijos klausimais.

Baigiant telieka pakartoti: 1946-1949 m. egzistavusios kooperacinės leidyklos „Aistia“ veikla turėjo ryškia komercinę kryptį. Telieka, tačiau postso-

vietiniam Lietuvos piliečiui priprasti ir prie to, jog žodis „komercija“ – ne keiksmažodis. Komercija gali turėti ir neigiamą, ir teigiamą pusę. Sunku pasakyti, ko buvo daugiau „Aistios“ veikloje – pelno siekio ar noro pasitarnauti lietuviškai knygai. Sunku, nes dar daug „Aistios“ veiklos pusių yra neišskios ir dar anksti dėti tašką jos istorijoje.

LAIŠKAI

PIRMIEJI „LEDAI“ PRALAUŽTI

Buvau išvykęs į Lietuvą, kur susipažinau su Lietuvos kadeitais, Vytautu Kačerausku ir Andriumi Kaikariu. Jaunuoliai padarė ypač gerą įspūdį. Abu pasirodė pagal savo sugebėjimus atitarnauti bent po penkerius metus Lietuvos jūrininkijoj. O gabumų, atrodė, jiems pakaks. Jau abu yra akademijose. Kaikaris yra US Naval Academy, Annapolis, MD, o Kačerauskis yra US Coast Guard Academy, New London, CT. Esu tikra, kad jiems labai gerai seksis ir jie bus ne tik Lietuvai, bet ir mums visiems pasididžiavimo objektai. Labai gražiai jų gerove rūpinasi Lietuvos vyriausiasis jūrinis pajėgų asmuo, komodoras Baltuška.

Pirmieji kadetai baigs akademijas 1999 metais. Būsimai klasei jau Lietuva, atrodo, gaus dvylika vietų, tai kaip tik šiuo laiku Lietuvoje vyksta paieška norinčių stoti į visas keturias: US Naval, US Coast Guard, US Army ir US Air Force akademijas. Turim vilties, kad kiekvienai akademijai teks bent po vieną lietuvių vaikį. Po to, kai per savo gabumus pirmieji du buvo priimti, su visom stipendijom (kiekvienam studentui kainuoja 31,500 dol. į metus ir sutartis yra visiem ketveriems metams), tai dabar daugiau jaunuolių žmonių tuo domisi. Tikimės vėl turėti labai kvalifikuotų berniukų ir mergaičių. Lithuanian Freedom Through Education Fund, Inc., vėl padės juos ruošti dėl Scholastic Aptitude Test, nes tas egzaminas Lietuvoje yra labai naujas ir labai skirtingas nuo egzaminų, kuriuos lietuviškai prate laikyt.

Lietuvos Krašto apsaugos ministerija ir Lithuanian Freedom Through Education Fund, Inc. yra dėkingi Kalifornijos lietuviams, kurie labai greitai sumetė užtektinai pinigų, kad gabieji jaunuoliai galėtų užsimokėti įstojimo mokesčius ir priimti Amerikos dovaną Lietuvai.

Nuoširdus AČIU visiems, kurie taip dosniai aukojo būsimų Lietuvos karininkų, Andriaus Kaikario ir Vytauto Kačerausko, priėmimo į

Amerikos Karininkų Akademijas igyvendinimui. Andrius Kaikaris, dar tik septyniolikos metų, atvyko į Anapolį, Maryland, birželio 20 ar 21 dieną, kur jį pasitiko Amerikos laivyno personalas, nuvežė tiesiai į akademiją kur jis atliks „basic training“. Vytautas Kačerauskis (jis tik atšventė savo aštuoniolikąjį gimtadienį), atvyko birželio 27 d. į New Yorką, kur jį pasitiko p. Liaukai ir pristatė Coast Guard Academy personalui New London. Jis taip pat atliks „basic training“ ir tik vasaros gale turės kelias laisvas dienas pailsėt, prieš pasineriant į mokslą. Akademijų personalas labai nuoširdžiai rūpinasi jaunuoliais, turi jiems tėvūnų ir žino, kaip pasiekti vietinius lietuvius. Dabar tik galim abiem jaunuoliams palinkėti labai daug išvermės sunkiose mokyklose ir daug sveikatos.

Andrius Kaikaris.

Vytautas Kačerauskis.

Aukotojai: Lithuanian Freedom Through Education Fund, Inc. 1,000 dol. Po 500 dol. aukojo: Stasė Pautienis Šimoliūnienė, Virginija Kiaunytė Opfell, Ph.D., Emilis ir Julia Sinkiai, Bronė Jucienė, Petras ir Liuda Avizoniai. Po 350 dol. aukojo: Los Angeles Lietuvių Bendruomenė ir Los Angeles Lietuvių Dėnų Rengimo Komitetas; Po 250 dol. aukojo: Anonimas ir Drs. Vilija Avizonis/Greg B. McComas; Po 200 dol. aukojo: Monika Lembertienė ir Nijolė ir J. Singleton; Po 100 dol. aukojo: Laima ir ponja Baltrėnaitė, dr. Zigmars Brinkis, Cezaris ir Jūratė Ugianskiai, Zigmas ir Birutė Viskantos, J. Daumanto Šauliai per p. K. Karužą, Vincas ir Erma Dovydaičiai, Romas ir Giedrė Venckai, Vytautas ir Dalia Černiai, dr. Rolandas ir dr. Danutė Giedraičiai. Po 50 dol. aukojo: Gražutė Sirutienė ir

Santa Monica Lietuvių Bendruomenė; Po 25 dol. aukojo: Juozas Kojelis ir Janina Rukšėnienė; ir 20 dol. aukojo p. Vosylienė.

Liuda Avizonienė
Los Angeles, CA

DAR TRUPUTIS DĖL „DAINAVOS“

Vartau laikraščius. Skaitau: „Dainava“ susiorganizavo 1945 m. vasarą. Jei „Dainavos“ pradžia skaičiuojama nuo 1945 metų, tai ir pirmieji vadovai nebuvo nei Daniliūnas, nei Juodis. Jie perorganizavo tą pirmąjį gemalą, tuos pirmuosius šokėjus ir dainininkus, kurie pradėjo organizuotis salėje be langų, be pianino, be gaidų. Leonas Kalvaitis grojo ir šokiams, ir pradžioje dainoms paduodamas balsą. Šokiams grojo iš šokėjų dainavimo išmokęs melodijas. Nežinau, iš kur tada vyrai ėmė lėntas ir užkalė langus, kad skersvėjai netrauktų... Tuometinis vadovas dailininkas V. Jonynas su Vladu Adomavičium iš kažkur gavo pianiną. Pirmoji, kuri žiūrėjo lygiavimą šokiuose, buvo Kauno Valstybinio teatro šokėja Adomavičiūtė - Vaitonienė, po jos – Stefania Radzevičiūtė. Ligi Radzevičiūtės atėjimo Sovietų birželio 27 d. į New Yorką, kur jį pasitiko p. Liaukai ir pristatė Coast Guard Academy personalui New London. Jis taip pat atliks „basic training“ ir tik vasaros gale turės kelias laisvas dienas pailsėt, prieš pasineriant į mokslą. Akademijų personalas labai nuoširdžiai rūpinasi jaunuoliais, turi jiems tėvūnų ir žino, kaip pasiekti vietinius lietuvius. Dabar tik galim abiem jaunuoliams palinkėti labai daug išvermės sunkiose mokyklose ir daug sveikatos.

Tiesa, tai dar nebuvo „Dainava“. Tai buvo tik gemalas, iš kurio išsivystė „Dainava“. Tuo metu vadinomės „Hanau dainos ir šokio vienetas“. Keitėsi žmonės, keitėsi vadovybės, bet jei „Dainava“ sakosi isikūrusi 1945 metais, nepamirškime ir tų mažų gemalo kūrėjų, to mažo gemaliuko, kuris išaugo į stiprų ir didelį medį. Prisiminkime ir tuos pirmuosius stovyklos vadovus, kurie padėjo augti: Semėnas, Gaučys, Jonynas, kuris gal pirmasis mus rėmė.

Valio „Dainavai“! Tikiu, kad ji klestės dar 50 metų. Valio visiems buvusiems, esantiems ir būsimiems vadovams, valdyboms, šokėjams ir dainininkams!

Birutė Kožicienė
Daytona Beach, FL

VILNIUJE TEBEATIMINĖJA IŠ TIKINČIŲ

Besilankant Lietuvoje, dėmesį užangažuojančios veiklos neturksta. Ką tik buvusioje Lietuvoje savivaldybių rinkimuose dešinieji laimėjo Vilniaus miesto valdybos daugumą. Tačiau iš bažnyčios nesiliauja turto atimėnėjimas. Žvėryne per pamokslą girdėjau apie pasikėsinimą atimti iš Žvėryno bažnyčios buvusios klebonijos pastatą. Pastatas nuo seno stovi ant šventoriaus, priekyje bažnyčios, ant gatvių kampo. To pastato dalyje dabar dirba Caritas, o likusioje dalyje gyvena šeimos. Dabartinėje Carito dalyje, net žiauriausiais rusų komunistų laikais, leido gyventi klebonui, o 1987-88 metais miesto komunistų valdžia žadėjo klebonui Stanislovui Lydžiui visą pastatą gražinti. Tačiau šio mėnesio 12 d. Žvėryno Nekaltojo Prasidėjimo Ma-

rijos bažnyčia gavo laišką iš Vilniaus miesto valdybos, Žvėryno seniūnijos, įsakantį „iki liepos 30 d. išsikelti iš sauališkaai užimto buto Sėlių 19/1-3“, o kitaip būsią kreiptasi i „teisėtvarkos organus del priverstinio Jūsų iškeldinimo“. Laišką pasirašė V. Švedas, laikinai einantis direktoriaus pareigas. Parapijos komiteto pirmininkas, paklaustas, kodėl dešiniųjų valdyba šitaip daranti, spėliojo, kad turbūt skersai gatvės MVD-istų pastatytiems daugiaaukščiams butams, kuriuose gyvena nemažai buvusių MVD darbuotojų, prireikė mašinų garažams vietos. Jau anksčiau medis namas buvo paskirtas nugarovimui, kai būsią kur iškeldinti ten gyvenantias šeimas.

Dabar gi pasikėsinta, užuot gražinus tą šventoriaus žemės kampą bažnyčiai, visam laikui jį atimti ir užrioglinti MVD-istų garažus.

Ar neturėtų dešiniųjų partijų vadovai ir mūsų bendruomenių valdybos į tokį elgesį dėmesį atkreipti?

Algis Kazlauskas
Chicago, IL

BALTŲ ROŽIŲ KREPŠYS STASEI VAIŠVILIENEI

Šių metų birželio 5-16 d., Vilniaus Montessorini metodo centre vyko montessorinių kursų antroji sesija. Šių kursų organizatorė Amerikos Lietuvių Montessori draugijos narė, buvusi ilgametė Beverly Montessori mokyklos Čikagoje direktorė Stasė Vaišvilienė. Dvi savaites, Vilniuje apie vaikų auklėjimą jos paskaitų klausė 50 Lietuvos mokytojų.

Kursų uždarymo metu šalia kursančių padėkos žodžių, poezijos posmų ir specialiai kursams sukurtos dainos, Stasė Vaišvilienė buvo įteiktas didžiulis baltų rožių krepšys. O mums, Lietuvos Montessori auklėtojos, liko graži erdvė augti, didėti, kurti ir tikėti, jog tauta gali atgimti tik per vaiką!

Vida Gasparkaitė
Vilniaus Montessori centro direktorė

MOKSLININKAI, RUOŠKITES MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMUI

IX Mokslo ir kūrybos simpoziumas vyks š.m. lapkričio 22-25 d., Vilniuje, Lietuvoje. Globoja Lietuvos Mokslininkų sąjunga. Jau sudarytas organizacinis komitetas. Jam vadovauja prof. Kazimieras Pyragas ir padavotojas dr. Juras Ulbiakas.

Pranešimų tezes (1 ar 2 mašinos rašio prasliapi) iki š.m. rugsėjo 30 d. pašalme siųsti elektroniniu paštu: mkstetzes@uj.pfi.lt ir autorias nuotrauką (juoda-balta 4 x 6 cm) arba ir spaudai parengtą tezių tekstą adresu: Studentų g. 39, VPU Teorinės fizikos katedra, 2034 Vilnius. Ryšys su organizaciniu komitetu elektroniniu paštu: mks95@uj.pfi.lt.

Dėl smulkesnės informacijos apie IX M.K. simpoziumą Lietuvoje, prašome kreiptis į arch. Albertą Kerelį, 9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457. (Telef. 708-599-2000). Organizuojama bendra išvyka su svečiais per Travel Advisers kelionių biurą.

Albertas Kerelis
Hickory Hills, IL

Skaitymo konkurso laimėtojai Čikagos lit. mokykloje šiais mokslo metais. Iš kairės: Živilė Badaraitė, Jonukas Vaičikonis, Paulius Trimakas

Nuotr. Vlado Žukausko

L I E T U V O S A I D A I

veda KAZĖ BRAZDŽIONYTE
Penktadieniais 7:00 v.v. – 8:00 v.v.
1450 AM banga.

Adresas: 2624 W. 69 St.
Chicago, IL 60629
Tel. 219-696-2228/Tel. - Fax 219-696-7760

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Atidėti neįmanoma. Kai kurie „Draugo“ skaitytojai siūlo nukelti gegužinę iš sekmadienio, liepos 30 d., į vėlesnę datą, nes esą „bus karšta“. Tačiau, kaip pastebėjote iš renginių kalendoriaus, kitos organizacijos bei sambūriai planuoja savo išvykas, renginius taip, kad „nepakištų kojos“ savo dienraščiu. Daugelis ir taip atidėjo renginius, išrikiuodami, pagal renginių kalendorių, į kitas datas. O karščio nebijokite! Juk Čikagoje kiekvieną vasarą pasitaiko karščiai (tik šiemet visi kažkodėl labai „išsigando“, o žiniasklaida prie to „baimės įvayrmo“ labai uoliai prisideda). Kaip jau minėjome, marijonų sodas pilnas pavėsingų medžių, bus ištiestos 5 palapinės, saugančios nuo saulės, bus vėsių gerimų, o „Draugo“ patalpos vėsinamos, taigi, jeigu kas perkais, galės užėiti į vidų, pavartyti atpigintas knygas (ir nuspirti), užsimokėti prenumeratą (ir gal kam nors kaip dovana užsakyti), pasikalbėti su redakcija, apžiūrėti Draugo fondo lentą, kuri gegužinės dieną, 2 val. p.p., bus iškilmingai atidengta.

Kai rašote korespondencijas ar parašus po nuotraukomis, malonėkite įrašyti visą asmens vardą (ne vien inicialą), išvardinti visus esančius asmenis. Redakcijai ne visi pažįstami ir pasitaiko netikslumų. P.v., neseniai gautoje nuotraukoje apie Lietuvos fondo suruoštą golfo žaidynių vyrų golfinkų ketvertuko dalyvio vardas įrašytas Juozas, o turi būti Leonas. Taigi, „Drauge“ ir buvo paskelbtas netikslus užrašas – turėjo būti Leonas Juraitis. Kai kas tvirtina, kad, įrašydami tik inicialus, taupo vietą laikraštyje. Leiskite mums spręsti apie vietą, o mielųjų bendradarbių prašome nepatingėti ir pažymėti visą vardą.

Operos solistas ir Čikagos lietuvių operos pradininkas **Vladas Baltrušaitis** mirė 1975 m. liepos 27 d. Čikagoje. Jis bus paminėtas A. Šluto radijo programoje šį penktadienį, liepos 28 d., 8 val. vak. Vilniuje, Menininkų rūmų didžiojoje salėje š.m. rugsėjo 7 d. vyks koncertas-minėjimas Vlodo Baltrušaičio 20 metų mirties proga. Čikagoje panašus minėjimas ruošiamas vėliau, kartu su knygos pristatymu.

x A.a. Irenai Pranskevičienei mirus, jos atminimą pagerbdami, giminės ir draugai aukojo Lietuvos našlaičiams: Birutė ir Petras Peleckai – \$50, Romas ir Kelly Peleckas – \$40, Linda ir Robert Birman – \$30, St. Pranskevičius – \$25, ir po \$20: Juozas ir Izabel Naujalai, Ap. ir Nijolė Skopai ir Aldona Brusokas. Viso \$205. Reiškiamie užuojautą velionės artimiesiems ir dėkojame aukotojams. „Lietuvos našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

(sk)

x Ieškomas Alek Barysas gyvenęs Thunder Bay, Ontario, Canada. Galbūt kilęs iš Merkinės. Jis, ar apie jį žinantieji, prašomi rašyti: Z. Barysas, 4991 Paisley Rue, St. Leonard, Quebec, HIS 1T6 Canada.

(sk)

x Sofija Beigienė ir **Ona Strimaitienė** paaukojo po \$100.00 Lietuvos jaunimo auklėjimo darbams remti. **Ateitininkų federacijos fondas**, 12690 Archer Ave., Lemont, IL 60439, už aukas nuoširdžiai dėkoja. Aukos nurašomos nuo mokesčių.

(sk)

x Siuntiniai į Lietuvą laivu per TRANSPAK. Skubiems siuntiniams – AIR CARGO. **Maisto siuntiniai** nuo \$29 iki \$98. Produktai aukštos kokybės. Du populiariausi tai \$39 šventinis siuntinys ir 55 sv. įvairaus maisto už \$98. **TRANSPAK**, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

(sk)

Ričardas Tauras.

BAIGĖ MOKSLĄ

Ričardas Tauras, dr. Arvydo ir Dalios sūnus, šių metų gegužės mėnesį baigė Northwestern universiteto Law School, išigydamas Juris doktaro laipsnį. Jis pasižymėjo moksle ir buvo priimtas į „Deans List“ – geriausių mokinių sąrašą.

Ričardas yra isigijęs bakalaurą Iowa universitete ir MBA magistro laipsnį IIT universitete, Čikagoje. Šiuo metu jis ruošiasi „Illinois Bar“ egzaminams ir planuoja dirbti Čikagoje.

Ričardo pasiekimais džiaugiasi tėvai, brolis Jonas, tėvukas dr. Vytautas Tauras, močiutė Marija Barienė ir visa šeima.

Advokatas Vytenis Lietuvinkas, Chicago, IL, prie „Draugo“ prenumeratos mokesčio, dar pridėjo 100 dol. auką. Jis ne vieną kartą yra padėjęs tam vienintelii užsienyje lietuviškam dienraščiui. Esame dėkingi už laikraščiu suteiktą visokeriopą pagalbą ir džiaugiamės, jį turėdami rėmėjų tarpe.

Vladas Baltrušaitis.

x Liet. Krikščionių Demokratų išvyka – gegužinė rengiama rugpjūčio 6 d. Lidijos ir Vlodo Šoliūnų sodyboje, Willow Springs, IL. Pradžią 1 val. Autobusas nuo Marquette Parko bažnyčios išvažiuos 12 val. Registruotis tel. 312-776-9889. Visi kviečiami dalyvauti.

(sk)

x Akcijų, bonų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime jums nuoširdžiai patars ir patarė, duodami komiso nuolaidas. **Albinas Kurkulis**, tel. 312-360-5530 arba jo sūnus ir partneriai: **Andrius Kurkulis**, tel. 312-360-5531 ir **Paulius Kurkulis**, 312-360-5627, dirba su **Oppenheimer & Co., Inc.** Čikagoje. Iš kitur skambinkite veltui: tel. 1-800-621-2103.

(sk)

NUOTAIKINGA IŠVYKA Į GAMTĄ

Vasarą visi nori išvykti į gamtą, susitikti ir pasidžiaugti su draugais medžių pavėsyje, besikalbant bei užkandžiaujant. Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos Čikagos skyriaus valdyba kiekvienų metų vidurvasarį rengia išvyką į gamtą – gegužinę. Išvyka pasidarė tartum nusistovėjusi tradicija.

Šiais metais toks išvažiavimas įvyko sekmadienį, liepos 16 d., Ateitininkų namų sodyboje. Lemonte. Pobūvis prasidėjo 1 val. p.p. Buvo labai karšta ir tvanki popietė, tačiau tai neišgąsdino ALT sąjungos narių ir jų draugų. Po plačiašakių ažuolais išsiriškiavo automobilių eilės. Atvažiavusius maloniai pasitiko rengėjai. Gegužinėje dalyvavo visi ALT sąjungos centro valdybos nariai su pirmininku dr. Leonu Kriaučeliūnu. Į renginį atsilankė daug įvairių pažiūrų visuomeninių, politinių ir kultūrinių organizacijų veikėjų bei mūsų pobūvių nuolatinių rėmėjų – lankytojų. Buvo keliolika svečių ir iš tolimesnių vietovių, įskaitant Floridos gyventojus, „vasarojančius“ Čikagoje.

Atvykę svečiai vaikštinėjo ir šnekučiavosi didžiulių ažuolų pavėsyje. Daugelis atrėpė dėmesį į meniškai išdrožintus lietuviškus kryžius, puošiančius Ateitininkų sodybą. Pasižėgiau gražia aplinka, svečiai grupavosi prie padengtų, vaisėms stalų. Pobūvio dalyviai buvo vašinami įvairiais lietuviškais šaltais ir šaltais valgiais. Pietų bilietėlius pardavinėjo Bronė ir Albertas Kremeriai. Svečius aptarnavo darbščiosios skyriaus narės: Laima Šimulienė, Severina Juškieienė, Irena Levickienė, Irena Vaitkienė ir Sigutė Žemaitienė. Kava ir pyragaičiai aprūpino Filina Braunienė. Ištroškčius gaivino baras, o juos visus kruopščiai ir dėntelmeniškai aptarnavo Kazys Rožanskas ir Petras Buchas. Gegužinės dalyvius su pertraukomis, linksmino muz. Algimantas Barniškis ir Alfonsas Seniūnas – svečias iš Lietuvos, lengvos lietuviškos muzikos bei dainų garsais.

Gegužinėje vyko ir dovanų paskirstymas. Jeigu jo nebūtų, tai mūsų renginiai prarastų savo „finansinius pagrindus“ ir tuo būdu „susiaurėtų“ organizacinė veikla. Laimėjimus sumaniai ir sklandžiai pravedė Vanda Mažeikienė, o jai talkininkavo: Birutė Buchienė, Genė Maldėnienė, Irena Kriaučeliūnienė, Zuzana Juškevičienė ir Dalia Dundzilienė. Visi, kuriuos „laimės deivė“ aplankė, buvo labai patenkinti laimikiais.

Saulutė riedėjo vakarop. Švelniam vėjelii dvelkiant, pradėjo mažėti karštis, o renginio dalyviai, susimetę į atskirus būrelius, nuotaikingai diskutavo įvairiomis temomis. Vieni kalbėjo kultūriniais, kiti politiniais klausimais, o dar kiti, linksmai nusiteikę, juokavo. Buvo visiems malonu pabūti gamtos prieglobstyje, susitikti su ilgiau nematytais draugais, pasišnekučiuoti.

Šią malonią išvyką į gamtą surengė ALT sąjungos Čikagos skyriaus valdyba, kurią sudaro: Eleonora Valiukienė (pirm.), Zuzana Juškevičienė, Filina Braunienė, Vanda Mažeikienė ir Kazys Rožanskas.

Stasys Briedis

Nors spalio mėnuo dar toli, bet vis tiek reikia žinoti, kas, kur ir kada vyksta (jau bus prasiidėjęs „veiklos“ sezonas). Gailla, kad įsivėlė klaida dėl madų parodos, ruošiamos Pasaulio lietuvių centro, Lemonte, datos. Paroda bus spalio 15 d. Jos koordinatore yra Irena Kriaučeliūnienė, o pavadinimas – „Rudens simfonija“.

Kur pavėsis, ten susiburia gegužinės lankytojų būrelis pasišnekučiuoti, pabendrauti, pasivašinti. Šie svečiai Lietuvių tautinės sąjungos išvykoje liepos 16 d., Ateitininkų namų sode, Lemonte. Nuotr. Vytauto Jasinevičiaus

L.K.V.S. „RAMOVĖS“ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Lietuvių karių veteranų sąjungos „Ramovė“ XV atstovų suvažiavimas įvyko gegužės 13-14 d. Jaunimo centro mažojoje salėje, Čikagoje. Suvažiavimą atidarė centro valdybos pirmininkas dim. mjr. Edmundas Vengianskas. Įnešus sąjungos vėliavą, pagiedotas Lietuvos himnas. Invokaciją sukalbėjo kun. Juozas Vaišnys, SJ, Minutės atsistojimu buvo prisiminti ir pagerbti mirę sąjungos nariai-ramovėnai. Vyko organizacijų atstovų sveikinimai žodžiu. Sveikino: Lietuvos garbės gen. kons. Vaclovas Kleiza, ALTO centro valdybos vardu V. Jokubaitis, LB vardu Regina Narušienė, L.D.K. Birutės draugijos ir Tautinės s-gos vardu Zuzana Juškevičienė, V.D. Šaulių rinktinės vadas Alfonsas Paukštė, R.L.B-nės ir SLA vardu – dr. V. Dargis, Čikagos ALTO sk. pirm. Antanina Repšienė.

Raštu iš Lietuvos sveikino: buv. Liet. Atsargos karininkų s-gos pirm. dim. mjr. Juozas Krauskas, žurnalo „Kardas“ vyr. redaktorius dim. kpt. A. Martimonis, Lietuvos Šaulių s-gos vadas R. Mintautas ir „Kardo“ vyr. redaktorius dim. kpt. V. Ašmenskas. Taip pat sveikinimai buvo gauti: iš s-gos Garbės teismo pirm. V. Kutkaus, iš Anglijos – Manchesterio, Kanados – Montreolio ir Australijoje veikiančių skyrių pirmininkų. Sąjungos pirmininkui padėkojus visiems už sveikinimus, buvo baigta LKVS „Ramovė“ XV skyrių atstovų suvažiavimo atidarymo dalis.

Po trumpos pertraukos, dalyvaujant tik s-gos nariams ir atstovams, vyko suvažiavimo posėdžiai, kuriuos pradėjo s-gos pirmininkas. Į darbo prezidiumą pakviesti: Mykolas Abarijus ir Jonas Gradinskas. Sekretoriauti – A. Skopas ir J. Bagdžius. J. Gradinskui pirmininkaujant, buvo priimta darbo tvarkė ir buvo valdybos narių pranešimai.

Pirmasis padarė pranešimą s-gos pirmininkas Ed. Vengianskas, kuris pažymėjo, kas sudarė Centro valdybą trijų metų kadencijai – 1992-1995 m. valdybą sudarė: Ed. Vengianskas – pirmininkas, J. Mikulis – vice-pirmininkas, A. Skopas – sekretorius, V. Valkavickas – išdininkas, kultūriniam reikalams ir Muziejaus vedėjas – S. Rudokas, kuriam 1994 m. liepos 5 d. mirus, jo pareigas pavestos J. Bagdžiui. Kandidatai: A. Juškevičius ir S. Virpša.

Kadencijos metu CV turėjo 12 posėdžių ir 2 pasitarimus, buvo išleista 10 aplinkraščių, 16 kartų dalyvauta kitų organizacijų kviestuose pasitarimuose. Sąjungoje iki šio suvažiavimo veikė 16 skyrių: 9 JAV, 2 Kana-

doje ir 5 Australijoje. Bendras narių skaičius 434 ramovėnai. Suvažiavime su įgalotinėmis atstovauja 13 skyrių. Laikė 3 m. kadencijos visi aktyviai veikiančieji skyriai turėjo 74 narių susirinkimus, 118 skyrių valdybų posėdžių, surengta 16 švenčių ir 117 kartų dalyvauta su Lietuvos ir skyriaus vėliava kitų renginiuose minėjimuose bei suaktuviniuose renginiuose. Atskirose vietovėse veikiančieji skyriai glaudžiai bendradarbiavo su išeivijos giminomis patriotinėmis bei bendruomeninėmis organizacijomis. Paminėtas 1992 m. Čikagoje ramovėnų-birutininkų ir šaulių bendromis jėgomis surengtas tuometinio Lietuvos Krašto apsaugos ministro A. Butkevičiaus priėmimas. 1992 m. pavasarį buvo suorganizuota pirmoji ramovėnų ir šaulių išvyka į Lietuvą, kurios metu buvo užmegzti glaudūs ryšiai su Lietuvos Atsargos karininkų sąjungos vadovybe Vilniuje ir karinių žurnalų redaktoriams. Laikė 3-jų metų kadencijos išdalyta 21,496 dol. aukų. 1993 m. Lietuvos Šaulių s-gos vadovybės pakviestas, LKVS pirm. Ed. Vengianskas dalyvavo Šaulių s-gos konferencijoje ir skaitė paskaitą. Ir dar daug kartų pirmininkui teko dalyvauti įvairiuose minėjimuose bei renginiuose Lietuvoje. Baigdamas padėjo visoms organizacijoms už glaudų bendradarbiavimą, ypač šauliams ir birutininkams, o taip pat ramovėnų skyrių atstovams už dalyvavimą šiame suvažiavime.

Pranešimus dar padarė išd. V. Valkavickas, Lietuvos Laisvės kovų muziejaus vedėjas J. Bagdžius, Kontrolės k-jos V. Jokubaitis, Garbės teismo V. Kutkaus raštas – bylų nebuvo. Po mažų diskusijų visi pranešimai priimti. Po pietų pertraukos buvo skyrių pranešimai. Platus pranešimas padarė: Čikagos sk. J. Mikulis, Clevelando – V. Januškis ir Hartfordo – V. Trečiokas. Raštu pranešimai buvo atsiųsti iš Kanados ir Australijos. Iš pranešimų paaikškėjo, nors ramovėnų greitoms retėjant, bet ramovėnų veikla yra gyva ir tėvynės labai pakankamai aktyvi. Už nuoširdų bendradarbiavimą ir išeivijos veiklos pripažinimą bei įvertinimą Lietuvos Atsargos karininkų s-gos C.V. pareiškė Lietuvos: pirm. dim. mjr. B. Butkui, buvusiam pirm. dim. mjr. J. Krakauskui ir žurnalo „Kardas“ redaktoriui dim. kpt. A. Martinioniui suteiktas LKVS „Ramovė“ Garbės nario vardas.

Už ilgametę veiklą tėvynės labui ir s-gos gerovei ramovėnai pakelti į s-gos Garbės narius: JAV Čikagos sk. pirm. J. Mi-

kulis, A. Skopas ir J. Gradinskas. M. Abarijus – Detroito, Clevelando – V. Januškis, Los Angeles – A. Mažeika ir A. Bulota. Australijoje: J. Gylis, A. Miškinis ir F. Sodaitis. Adelaidės sk. – J. Bačiulis, Sidnėjaus: V. Šneideris, J. Gatavickas ir P. Nagys.

Vyko valdomųjų organų rinkimai. Centro valdyba perrinkta ta pati. Kontrolės k-jos: V. Jokubaitis, E. Prancusis ir E. Citulis – iš Clevelando. Garbės teismas: V. Kutkus, M. Abarijus ir M. Kizys – Detroitas.

Pasiūlymai centro valdybai vykdyti: atgaivinti vykdytą karinėje spaudoje geriausio straipsnio metinį premijavimą. Skyriai siunčia po 50 dol. C.V. valdybai muziejaus išlaikymui. S-gos statuto peržiūrėjimas: V. Jokubaitis, V. Januškis ir V. Trečiokas. Skyriui likvidavus, viskas pereina į centrą. Dėl kito suvažiavimo – korespondenciniu būdu atsiklausti ramovėnų skyrių. Buvo siūlyta „Kardo“ leidinių rėmimą. Visiems giendant „Lietuva brangi“, suvažiavimas 4 val. buvo baigtas.

Vakare įvyko vakarienė su menine programa ir šokiais. Pravedė J. Mikulis. Meninę dalį atliko A. Barniškis ir Malinauskas, paskaitydamas Gustaičio eilėraščių. Sekmadienį, gegužės 14 d. 9:30 val. ryto vėliavų pakėlimas prie Laisvės kovų paminklo Jaunimo centro sodyboje. Pamaldos 10 val., aukėja kun. R. Ramašauskas. Po pamaldų apeigos prie paminklo, kurias pravedė J. Mikulis. Aukura uždegė dr. V. Dargis, ats. M. Gudaitienė ir S. Tamulevičiūtė. Vainiką padėjo dim. mjr. Ed. Vengianskas, ats. N. Skopiene ir E. Giedraitienė. Žodį tarė S-gos vadas M. Abarijus. Sugiedota „Marija, Marija“ ir tuo apeigos baigtos.

Ant. Repšienė

Povilas Žiogas, Midland Federal Savings & Loan banko prezidentas, skiria 100 dol. vertės „U.S. Savings Bond“, „Draugo“ gegužinei. Kaip jau žinote, gegužinė bus šį sekmadienį, liepos 30 d., t. marijonų sode (prie „Draugo“), Čikagoje.

Albinas Smilgas, Vancouver, BC, Canada, atsiuntė „Draugui“ 100 dol., rašydamas, kad laikraštis yra geras. Kaip nesiidžiauti: jau ne pirmą kartą gauta moralinė ir finansinė pagalba dienraščiui iš rėmėjo, gyvenančio gražaus Kanados miesto aplinkoje, kuriam nuolatiai svarbos nesudaro. Linkėdami gražių dienų, nuoširdžiai dėkojame už auką.

Chester Powell, Fort Mayer, FL, „Drauge“ nusipirko brangių knygų. Svečiai iš Floridos nuoširdžiai dėkojame už aplankymą mūsų lietuviško knygyno ir išgyjimą ten esančių leidinių.

ARAS ROOFING

Arvydas Kiela
Dengjame ir taisome
visų rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.